

**Сучасні методи
психологічної корекції
в діяльності
практичного психолога
закладу дошкільної освіти**

*Збірник методичних розробок
працівників психологічної служби
Миколаївської області*

Миколаїв - 2021

Миколаївський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти

Навчально-методична лабораторія
практичної психології, соціальної роботи
та інклюзивного навчання

Сучасні методи психологічної корекції в діяльності практичного психолога закладу дошкільної освіти

*Збірник методичних розробок
працівників психологічної служби
Миколаївської області*

Миколаїв – 2021

Укладач: *Кучеренко А. В.*, методист навчально-методичної лабораторії практичної психології, соціальної роботи та інклюзивного навчання Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Рецензенти: *Хозраткулова І. А.*, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти
Карсканова С. В., кандидат психологічних наук, практичний психолог закладу дошкільної освіти № 64 «Барвінок»

Відповідальна за випуск: *Захар О. Г.*, заступник директора з науково-педагогічної роботи Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Рекомендовано вченою радою Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, протокол від 24 листопада 2021 року № 6

Збірник містить програми, спрямовані на розвиток і психологічну корекцію емоційно-вольової та пізнавальної сфери дітей дошкільного віку: програму з розвитку навичок комунікації та соціалізації дітей раннього віку, програму з розвитку пізнавальної сфери старших дошкільників, програму з розвитку комунікативної, емоційно-вольової, пізнавальної та творчої сфери дітей 6-го року життя.

Описані програми є переможцями II обласного етапу Всеукраїнського конкурсу авторських програм практичних психологів і соціальних педагогів «Нові технології у новій школі» у номінації «Корекційно-розвивальні програми» у 2020 році.

Матеріали збірника будуть корисні фахівцям психологічної служби закладів дошкільної освіти та педагогам.

Сучасні методи психологічної корекції в діяльності практичного психолога закладу дошкільної освіти / Укл. : А. В. Кучеренко. – Миколаїв: ОППО, 2021. – 112 с.

© Навчально-методична лабораторія практичної психології, соціальної роботи та інклюзивного навчання

© Лабораторія редакційно-видавничої діяльності
2021

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Корекційно-розвиткова програма «Краплинки».....	6
Корекційно-розвиткова програма «Чаклунка, LEGO та чарівна квітка».....	25
Корекційно-розвиткова програма «Ігрові сходишки».....	57

ПЕРЕДМОВА

Дошкільне дитинство є особливим віковим періодом, коли відбуваються значні якісні та кількісні зміни у всіх сферах психіки особистості (когнітивній, емоційній, вольовій), які проявляються у різних видах діяльності, зокрема, ігровій. Ігрова діяльність – це той простір, у якому дитина пізнає себе й навколишній світ: вчиться долати труднощі, удосконалює свої комунікативні вміння, творчо розвивається та здобуває нові знання.

Третій рік життя є переломним у розвитку дитини. Саме у цей період відбуваються якісні зміни психіки, що забезпечать у майбутньому поступове перетворення малюка в активну та діяльну особистість. Програма «Краплинки», яка увійшла до збірки, побудована з урахуванням особливостей розвитку та можливостей дітей, що забезпечує різносторонній її розвиток. В заняттях програми використовується LEGO-технологія, яка об'єднує в собі елементи гри та експериментування.

Нині в Україні відбуваються разючі зміни, не остання роль в яких належить реформуванню освітньої системи. Запровадження нових стандартів, кардинальна зміна підходу до навчання як процесу, впровадження інноваційних технологій – все це підпорядковане одній меті: створенню сучасної європейської школи, в якій буде приємно навчатись і яка даватиме не тільки знання, а й вміння застосовувати їх у житті. Збірка містить корекційно-розвиткову програму для старших дошкільників «Чаклунка, LEGO та чарівна квітка», яка побудована на основі таких інноваційних технологій як LEGO-технології та квест-технології, що сприятимуть розвитку психічних процесів старших дошкільників, формуванню ключових компетентностей, які є запорукою успішного оволодіння роллю майбутнього здобувача освіти НУШ.

Діти 6-го року життя вже майже дорослі серед дошкільників, але новоутворення у сфері особистості та рівень розвитку психічних процесів знаходяться ще не на достатньому рівні, щоб з упевненістю говорити про стійку психологічну готовність їх до навчання в Новій українській школі. А саме, дитина має підпорядковувати свою увагу вимогам вихователя, зосереджуватися, керувати своєю психічною діяльністю,

коригувати вміння адекватно реалізовувати отриману інформацію: бачити, чути, виконувати; виконувати завдання самостійно та з групою, взаємодіяти з однолітками, приймати думку іншого та відстоювати свою. Саме такі завдання ставить перед собою та зреалізовує на заняттях корекційно-розвиткова програма «Ігрові сходинки». Дана програма рекомендована для практичних психологів та спрямована на дітей 6-го року життя, які мають труднощі в розвитку комунікативної, емоційно-вольової, пізнавальної та творчої сферах.

КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВА ПРОГРАМА «КРАПЛИНКИ»

Укладач:
Оцик Л. А.,
практичний психолог
Первомайського ЗДО № 12 «Струмочок»
Первомайської міської ради
Миколаївської області

ВСТУП

Кожна дитина індивідуальна. Вона розвивається у своєму темпі, оволодіває власними можливостями поступово, крок за кроком. Важливим видом діяльності дітей раннього віку є гра. Саме під час гри з дитиною ми стимулюємо її розвиток та соціалізуємо її.

Пояснювальна записка

Програма «Краплинки», що складається з 12 занять, побудована з урахуванням особливостей розвитку та можливостей дітей, що забезпечує різносторонній розвиток малюків. Під час занять дошкільнята підвищують рівень розвитку сенсорного сприймання; розвивають мовлення, почуття ритму та координацію рухів, дрібну моторику, творчі здібності, мислення, свідоме сприйняття оточуючого середовища.

В заняття включено використання конструктора LEGO. LEGO-технологія цікава тим, що об'єднує в собі елементи гри та експериментування. Заняття з LEGO урізноманітнюють та вдосконалюють корекційний процес, роблять його цікавішим для дітей, дозволяють вберегти їх від стомлення. Заняття в ігровій формі створюють неповторну атмосферу психологічного комфорту і проходять без нервового напруження, що позитивно позначається на розвитку дитини. За допомогою LEGO діти вчаться пізнавати світ. Конструктор є надійним помічником у роботі педагога, психолога

Короткий опис програми

Назва, тип програми	Укладач	Для вирішення якого завдання використовується спрямованість	Кількість занять, годин	Цільова група
Корекційно-розвиткова програма «Краплинки»	Оцик Л. А.	Розвитку у дітей пізнавальної активності, сенсомоторних здібностей, комунікативних навичок. Розвиток пізнавальних психічних процесів; гармонізація психоемоційного самопочуття.	12 занять, 3 години	Діти 2-3 років

Мета програми: корекція та розвиток пізнавальних процесів (мислення, пам'яті, сприймання, відчуття, уваги), зв'язного мовлення, загальної та дрібної моторики дітей; формування навичок вербальної та невербальної комунікації, налагодження стосунків у групі однолітків та з дорослими; створення умов, що забезпечують свободу самовираження кожного вихованця.

Завдання програми:

- розвивати мислення, пам'ять, уяву, увагу, зв'язне мовлення;
- підвищувати рівень сенсомоторних здібностей;
- розвивати пізнавальну активність;
- розширити активний та пасивний словник дітей;
- розвивати комунікативні навички;
- формувати самостійність у діяльності,
- формувати базові якості особистості.

Критерії добору в корекційно-розвиткову групу: діти третього року життя, в яких під час проходження адаптаційного періоду та діагностування психологічного розвитку дітей (за В. Мановою-Томовою) спостерігався слабкий нормальний розвиток психічних процесів, пізнавальної активності.

Організація занять: заняття проводяться виключно в ігровій формі, в доброзичливій та позитивній атмосфері. Група з 5-6 дітей раннього віку (I молодша група) один раз на тиждень, тривалість – 15 хвилин.

Структура програми: 12 занять, кожне з яких включає в себе привітання, вправи, ігри, малювання, вправи з використанням арттехнік, ігри з використанням «LEGO», рефлексію, прощання.

Очікувані результати: підвищення рівня розвитку пізнавальних процесів, комунікативних навичок, покращення рівня розвитку зв'язного мовлення дітей, забезпечення емоційного комфорту під час перебування дітей в дошкільному закладі.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ЗАНЯТТЯ № 1

Мета: розвиток сприймання кольорів, координації, уяви, дрібної моторики, зв'язного мовлення дітей; створення психологічного комфорту на занятті.

Матеріали: коробка з іграшками, цеглинки «LEGO»

Перебіг заняття

Вітання. Вправа «Знайомство»

– Добрий день, дітки!

Треба в коло нам ставати.

Ігри різні починати.

Ви своє ім'я назвіть

Руку дружби простягніть.

Діти стають у коло, знайомляться з психологом, потім сідають на подушечки, що розміщені на килимку.

Психолог повідомляє, що вони будуть зустрічатися на заняттях, де будуть гратися, малювати, спілкуватися.

Вправа «Чарівна коробка»

Психолог демонструє дітям коробку, пофарбовану у яскравий колір. Просить, щоб діти вгадали, що в ній. По черзі дістає з коробки предмети, діти називають їх або повторюють

назву за психологом. Потім описує кожен предмет: «Це кулька, вона кругла, червоного кольору. А ось лялька. У неї жовта сукня, синенькі черевички. Дивіться, як вона нам усміхається. Покладемо її разом з кулькою.»

Діставши таким чином всі предмети з коробки, назвавши їх, діти милуються іграшками. Можна дати дітям іграшки, що сподобались, потримати в руках, погратися ними. Потім діти самостійно складають іграшки в коробку.

Ігрова вправа «Знайди пару»

– Діти, у нас сьогодні в гостях цеглинки «LEGO».

Діти їх розглядають, тримаючи в руках. Психолог пропонує назвати, якого кольору їх цеглинки, поглянути на інших дітей, з'ясувавши, що в них цеглинки різних кольорів, а потім знайти для кожної цеглинки пару (за кольором).

Рухлива гра «Передай кулю»

Психолог повідомляє дітям, що кулька, яку вони покладали в коробку, хоче з ними погратися. Діти стають у коло. Психолог котить кулю по черзі до кожної дитини, діти котять її назад.

Рефлексія

- Якими іграшками ви гралися на занятті?
- Якого кольору у вас були цеглинки?

Прощання

– Давайте скажемо один одному «До нових зустрічей!» і помахавмо ручкою.

ЗАНЯТТЯ № 2

Мета: розвиток мислення, дрібної моторики руки, творчих здібностей, збагачення тактильного досвіду; активізація слухового сприйняття; сприяння емоційному розвитку дітей, бажанню гратися разом.

Матеріали: іграшка «Зайчик», малюнки кульбаби, курчатка, солоне тісто жовтого кольору, пірамідки.

Перебіг заняття

Вітання

– Добрий день, дітки! Я рада бачити вас всіх. Дивіться, з ким я сьогодні прийшла (показує іграшкового зайчика). Він захотів прийти до вас в гості і погратися з вами.

– Давайте привітаймося з ним за допомогою нашого віршика. Психолог від імені Зайчика вітається з кожною дитиною, дітки тиснуть зайчику лапку.

Малювання «Сонечко ласкаве»

Психолог пропонує діткам пальчиком покласти трішки фарби на папір. В ході бесіди з'ясовує, на кого чи що схожий цей колір (демонструє малюнки курчатка, кульбаби) А чи схожий цей колір на сонечко. З'ясовує, яке сонечко. Пропонує намалювати пальчиком сонечко спочатку в повітрі, а потім на аркуші паперу.

– Як нам всім стало тепер тепло від сонечка, навіть нашому зайчику.

Вправа «Промінчики для сонечка»

Психолог разом з зайчиком і дітками милується сонечками. Пропонує малюкам зробити для сонця промінчики. Діти з солоного тіста (в яке добавлена жовта фарба) роблять сонечкам промінчики.

Гра «Збери пірамідку»

Зайчик відкриває торбинку, а в ній пірамідки, які йому розібрали і не зібрали лісові друзі. Пропонує діткам зібрати пірамідки. Діти збирають самостійно. Психолог може допомогти дітям зібрати правильно, порівнюючи кільця за розміром і кольором.

- Це кільце велике, давай його поставимо внизу.
- Знайдемо трішки менше кільце. Якого воно кольору?
- А тепер знайдемо ще менше і т.п.

Рефлексія

- Що ми малювали на занятті? А ліпили?
- Запросимо ще раз зайчика до нас в гості?

Прощання

– А давайте на прощання пострибаємо як зайчики! До побачення!

ЗАНЯТТЯ № 3

Мета : розвивати мовлення, зорову пам'ять, мислення, увагу, уяву; сенсорне сприймання; дрібну моторику пальців рук.

Матеріали: кошик, м'які іграшки «Курчатка», аудіо запис, тарілки, зерно кукурудзи, пшениці, будинки з квадратними і круглими отворами, геометричні фігури: квадрати, кола.

Перебіг заняття

Вітання. Вправа «Посмішка»

Психолог вітається з дітками за допомогою віршика, а потім пропонує всім усміхнутись один одному.

Показує діткам кошик, який приніс з собою. З кошика чути писк курчаток.

Дітям пропонується вгадати, хто це пищить.

Дидактична гра «Вгадай за дотиком»

Психолог пропонує дітям, не відкриваючи кошик, за дотиком вгадати, хто у кошику.

- Який на дотик?
- Приємно торкатися ручками?
- Хто це може бути?

Відкривається кошик, з'ясовується хто в ньому, де живуть.

Вправа «Нагодуємо курчаток»

Завдання: на столі лежать тарілки зі змішаним зерном кукурудзи і пшениці. Психолог пропонує дівчаткам відібрати кукурудзу в окрему тарілку, хлопчикам – пшеницю в іншу тарілку.

- Молодці дітки ! Нагодували курчаток.

Вправа «Будинок для курчаток»

Психолог говорить діткам, що вночі курчатка, як і люди, сплять в будинках. В будинках для курчаток щось трапилось з дверима і потрібно їм допомогти, підібрати потрібні двері. (Діти підбирають до будинків з квадратними отворами – квадрати, до будинків з круглими отворами – круги)

Рефлексія

- Хто до вас сьогодні приходив у гості?
- Вам сподобалось з ними гратися?

- А чим ми їх годували?
- Де курчатка живуть?

Прощання

– Давайте скажемо курчаткам «До побачення!» і помахаємо ручкою.

ЗАНЯТТЯ № 4

Мета: розвиток дрібної моторики пальців рук, мислення, зв'язного мовлення; сенсорного сприйняття; формування цілісної системи дітей про навколишній світ.

Матеріали: малюнок лісу, малюнки (чи фігури) диких і домашніх тварин, малюнки їжі, чим вони живляться; іграшка «Їжачок», картонні їжачки різних кольорів (червоного, жовтого, синього, зеленого), прищіпки таких же кольорів.

Перебіг заняття

Вітання

- Доброго дня, дітки!
- Як я рада знову вас бачити! Подивіться, хто зі мною прийшов?
- Давайте привітаймося з ним нашим віршиком!
- А Їжачок прийшов не один, а привів своїх друзів.

Вправа «Скажи, хто це, де живе?»

Психолог показує дітям іграшки тварин. Діти називають тварину, розміщують її в те місце, де вона живе (малюнки лісу і будинку знаходяться на різних столах у групі).

Гра «Хто що їсть?»

Психолог пропонує дітям роздати тваринам ту їжу, яку вони люблять їсти. Ведмедик отримує мед, зайчик морквинку, білочка грибочки, котик рибку і т.п.

Вправа «Одягни їжачків»

Психолог звертає увагу дітей на те, що у Їжачка є друзі-їжачки. Вони різного кольору. Діти називають кольори. Психолог пропонує додатково одягнути їжачків у голочки. Кожна дитина

отримує різнокольорові голки-прищіпки. Потрібно прикріпити прищіпки на їжачків відповідно до їхнього кольору.

Рефлексія

- Хто до вас сьогодні приходив у гості?
- З ким він приходив?
- Де вони живуть?

Прощання

– Давайте з ними попрощаймося, подаруємо їм повітряний поцілунок.

ЗАНЯТТЯ № 5

Мета: розвиток зв'язного мовлення, відчуттів, уваги, наочно-дійового мислення, уміння діяти згідно зі словесною вказівкою дорослого; виховувати зацікавленість ігровою діяльністю.

Матеріали: коробка, іграшки, силуети тварин, відповідні картинки тварин.

Перебіг заняття

Вітання

- Добрий день, дітки!
- Давайте привітаймося нашим віршиком!
- Ви раді мене бачити? Хто радий, усміхніться!
- Пограймося? Подивіться, який сюрприз я вам сьогодні приготувала.

Вправа «Яка коробка?»

Психолог показує дітям порожню картонну коробку. Її можна легко підіймати, трясти, опускати, наголошує, що коробка легка. Дає кожній дитині її потримати. Потім кладе в коробку декілька іграшок, підіймає, зауважує, що коробка стала важкою, дає потримати дітям, впевнитися, що коробка стала важчою. Потім додає в коробку ще іграшок, дає потримати дітям, діти роблять висновок, що коробка стала ще важчою. Психолог декілька разів міняє вміст коробок, спонукаючи дітей визначати і називати «легко», «важко».

Дидактична гра «Упізнай за силуетом»

Психолог пропонує дітям знайти за силуетами тварин їх

відповідники на картинках. Крім домашніх, на аркуші також є силуети диких тварин. Діти розпізнають їх, називають.

Гра «Будь уважний»

Діти стають у коло. Психолог показує домашніх тварин з попередньої гри, діти відповідають характерними для них звуками: кіт – «няв», собака – «гав», корова – «му», коза – «бе». Коли психолог показує дику тварину «лисиця» – дітки прикладають до вуст пальчик – «мовчимо».

Рефлексія

- Вам сподобався мій сюрприз?
- Яких домашніх тварин ви запам'ятали?
- Яких диких тварин ви запам'ятали?
- Приходити ще до вас на заняття?

Прощання

- До нових зустрічей!

ЗАНЯТТЯ № 6

Мета: розвивати сприймання, спостережливість, зв'язне мовлення, пам'ять, увагу; формувати прагнення доводити розпочату справу до кінця.

Матеріали: мішечок, муляжі фруктів, овочів (або справжні овочі, фрукти); 3 корзинки з одного боку обклеєні червоним, жовтим, зеленим кольоровим папером; малюнки або іграшки автомобіля, автобуса, літака, пароплава, потяга, 6 цеглинок «LEGO» (по одному набору на кожну дитину).

Перебіг заняття

Вітання

- Добрий день, дітки! Я бачу у вас сьогодні гарний настрій.
- Ставайте в коло, привітаймося один з одним.
- Погратися зі мною хочете?
- У мене є ось такий чарівний мішечок. Давайте подивимось, що в ньому.

Дидактична гра «Який на смак»

Психолог показує дітям фрукти: яблуко, грушу, сливу.

Пропонує їх назвати, сказати, які вони на смак. Разом пробують фрукти, користуючись словами: «солодкий», «кислий».

Вправа «Склади в кошик»

Дітям показують овочі і фрукти на тарілці, пропонують їх назвати. В ході вправи дітям потрібно розкласти всі предмети в три кошики: жовті в кошик з жовтою наліпкою, червоні – в кошик з червоною, зелені – із зеленою наліпкою. Діти сортують овочі та фрукти.

– Що це у нас? (яблуко) Якого воно кольору? (червоного). Давайте покладемо в кошик такого ж кольору. Який колір кошика виберемо для яблучка?

Вправа «Давайте подорожувати»

Психолог розповідає дітям, на чому можна подорожувати. Демонструє малюнки або іграшки автомобіля, автобуса, літака, пароплава, потяга. Діти називають або повторюють за психологом, що намальовано. Пропонується з цеглинок «LEGO» побудувати потяг. Діти розташовують цеглинки за своїм бажанням. Якщо це їм не вдається, можна, щоб діти розташували цеглинки так, як показує психолог. Після закінчення вправи діти разом з психологом утворюють потяг і «подорожують» на ньому по ігровій кімнаті.

Рефлексія

- Що вам сподобалось на занятті?
- Що ми будували?
- А на чому подорожували?

Прощання

- Давайте прощатися. До нових зустрічей!

ЗАНЯТТЯ № 7

Мета: розвивати увагу, увагу, сприйняття; дрібну моторику пальців рук; працювати над координацією рухів дітей; формувати вміння чути й виконувати елементарні інструкції.

Матеріали: іграшка «Ведмедик», квадрат, набір картинок:

будинок, вулик, кубик, морква, книжка; три кольорові кубики і цеглинка «LEGO» на кожную дитину; м'яч.

Перебіг заняття

Вітання

Психолог робить з дітьми коло, вітається за допомогою віршика. Пропонує дітям усміхнутися один одному і дорослому.

- Сьогодні до нас у гості прийшло Ведмежатко.
- Давайте подивимось, що воно нам принесло.

Гра «Знайди схожий предмет»

Психолог розглядає з дітьми квадрат. Розповідає: «Ця фігура називається квадрат. Він синього (червоного, зеленого) кольору. Давайте подумаємо, на що він схожий». Показує дітям картинки: будинок, кубик, вулик, морквинка, книжка та ін. Діти відбирають ті, що схожі на квадрат.

Вправа «Вежа»

Психолог пропонує побудувати для нашого ведмедика вежу, де він буде жити. Для цього дітям даються кубики та цеглинка. В ході вправи обговорюється колір кубиків, цеглинок, їх кількість. Діти пропонують свої варіанти побудови вежі. Після закінчення роботи психолог разом з дітьми оглядає всі побудовані вежі, хвалить роботи дітей. Потім пропонує побудувати вежу таким чином:

- Щоб збудувати вежу, ставимо кубик на кубик, а зверху покладемо цеглинку, щоб ведмедику було зручно стояти.

Рухлива гра «Прокоти м'яч»

Психолог разом з дітьми будує дві вежі на підлозі, на певній відстані одна від одної. Пропонує прокотити м'яч між ними так, щоб не збити вежі. У грі бере участь кожна дитина.

Рефлексія.

- Дітки вам сподобалось гратися з Ведмедиком?
- З якою фігурою ми познайомились?
- А що ми будували?

Прощання

- Давайте Ведмедику подякуємо. До побачення!

ЗАНЯТТЯ № 8

Мета: розвивати сприйняття, мислення, увагу; дрібну моторику пальців рук дітей; координацію рухів.

Матеріали: лялька з функцією голосу, кольорові намистинки, шнурівки, м'ячі, кольорові квадрати з картону, муляжі овочів, цеглинки «LEGO», кошик.

Перебіг заняття

Вітання

- Добрий день дітки!
- Я знову прийшла до вас у гості! Давайте привітаймося.
- Дивіться, хто до нас сьогодні прийшов. (Показ ляльки з функцією голосу. Лялька вітається з дітьми.)
- Скажіть Катрусі: «Добрий день!» Пограймося з Катрусєю?

Вправа «Подаруймо ляльці намисто»

Психолог пропонує дітям сісти до столика. Показує кольорові намистинки і пропонує за допомогою шнурівки зробити ляльці намисто. Під час вправи обговорюється колір намистинок, їх форма, кількість. Після закінчення роботи діти дарують намисто ляльці.

Рухлива гра «Веселий м'яч»

Психолог просить дітей по черзі покотити по підлозі м'ячі, звертає увагу на колір м'ячів. Далі діти розглядають кольорові квадратики, розташовані на підлозі. Психолог просить дітей прикотити м'ячі на відповідні по кольору квадрати (червоний на червоний, зелений на зелений і т.д.).

Вправа «Овочі»

Психолог викладає перед дітьми муляжі овочів, цеглинки, ставить кошик. Цеглинки розкладають у довільному порядку перед дітьми.

Запитання та завдання дітям:

- Які овочі ви знаєте? (діти розглядають муляжі овочів, називають їх)
- Знайдіть цеглинку, схожу на огірок (помідор, моркву...). Покладіть у кошик.
- Які ще овочі можуть бути такого самого кольору, як

помаранчева цеглинка?

– Цеглинки яких кольорів у вас залишились? Чи існують овочі білого кольору? Які? А коричневого?

– Чи існують овочі блакитного кольору? А що буває блакитним?

Рефлексія

- Чи сподобалось вам гратися з лялькою Катрусею?
- Що ми їй подарували?
- Чим ми ще грались?

Прощання

- Давайте прощатись. До побачення!

ЗАНЯТТЯ № 9

Мета: розвивати мислення, уяву, увагу, зв'язне мовлення дітей; дрібну моторику пальців рук; закріплювати емоції радості, бажання милуватися прекрасним; збагачувати життєвий досвід дітей.

Матеріали: квітка, мозаїка, малюнки з відмінностями, фарби, ватні палички, аркуші.

Перебіг заняття

Вітання

- Добрий день, дітки!
- Давайте привітаймося!
- Який у вас настрій? Покажіть пальчиком (психолог демонструє великий палець піднятий доверху)!
- Ви мене чекали?
- Подивіться, що я вам принесла.

Хвилинка милування «Квітка»

Психолог показує квітку, яку приніс з собою, діти розглядають, торкаються руками листочків, погладжують пелюстки, милуються квіткою.

– Нам приємно на неї дивитися? Якого кольору квітка? А пелюсточки? Куди потрібно її покласти, щоб вона не зів'яла? Давайте усміхнемось квітці.

Вправа «Квіточка з мозаїки»

Психолог показує дітям дошку для мозаїки, елементи. Звертає увагу дітей, що у дошці є отвори, куди треба вставляти кольорові елементи. Діти називають кольори (зелений, червоний). Психолог цікавиться, що у квітці було зеленого кольору, а що червоного. Разом з дітьми складає квітку: зелену пряму лінію (стебло) і червоні промінчики (пелюстки). Діти милуються створеною власноруч квіткою.

Вправа «Знайди відмінність»

Психолог демонструє дітям два малюнки і просить назвати, чим вони відрізняються (якщо дітям важко назвати, можна трішки підказати).

Малювання «Квітка-чарівниця» (ватними паличками)

Психолог показує дітям малюнок квітки. Діти називають кольори, якими намальована квітка, згадують, що в неї є (стебло, пелюстки, серединка). Психолог пропонує намалювати квітку ватними паличками.

Рефлексія

- Ким ми сьогодні милувалися?
- Якого кольору була квіточка?
- Що ми ще робили?
- Що вам сподобалось?

Прощання

- До побачення!

ЗАНЯТТЯ № 10

Мета: розвивати зв'язне мовлення, логічне мислення, уяву, пам'ять дітей; формувати вміння працювати в групах.

Матеріали: мішечок, цеглинки «LEGO» на кожную дитину, аркуш А-4, картинки чи фігурки тварин і їх дитинчат (курка, гуска, кішка, собака, коза, корова); картинки з овочами, цілі і такі ж розрізані.

Перебіг заняття

Вітання

- Доброго ранку, дітки! Раді мене бачити? (стає з дітками в

коло, разом промовляють віршик, який вивчили раніше (див. 1 заняття)

– Подивіться, що цікаве я вам принесла у своєму чарівному мішечку.

Мовленнєва гра «Тварини і їх дитинчата»

Психолог розповідає дітям, що тварини загубили своїх дитинчат і просять допомоги у дітей. Розставляє картинки (чи фігурки) з тваринами на столі, а діти підбирають їм дитинчат, називаючи їх.

Вправа «Склади картинку»

Психолог показує дітям картинку з намальованим овочем, дає змогу уважно роздивитися, назвати, що зображено. Потім таку ж картинку, розрізану навпіл, кладе на стіл в хаотичному порядку. Пояснює і демонструє, як можна з'єднати картинки, щоб вийшло ціле зображення. Дітям для самостійної роботи роздає інші картинки (цілу і розрізану).

Вправа «Город»

Психолог пропонує дітям посадити город, де росли б овочі: «Посадимо з вами город. Візьмемо грядку (аркуш паперу) та посередині посадимо помаранчеву моркву. Вгорі над морквою посадимо огірочки. Якого вони кольору? А який червоний овоч ми можемо посадити внизу грядки? Місце для біленького часнику та коричневої картоплі ви можете обрати самі. Де ви посадили часник? А картоплю?» (Психолог промовляє та показує порядок розташування цеглинок відповідного кольору, діти допомагають йому). Далі діти можуть самостійно посадити такий город, психолог підказує їм розташування цеглинок. Щоб зібрати цеглинки після завершення заняття, можна запропонувати дітям привезти всі овочі до овочесховища (коробка, у якій зберігається конструктор).

Рефлексія

- З чим я сьогодні приходила?
- Які тварини шукали своїх дитинчат?
- Вам сподобалося гратися зі мною?

Прощання

– До побачення! Ми такі молодці сьогодні, давайте поплещемо собі.

ЗАНЯТТЯ № 11

Мета: розвивати дрібну моторику, навички порівняння предметів за кольором, формою, розміром; працювати над формуванням зорової та слухової уваги; налагоджувати емоційний контакт з дорослим.

Матеріали: повітряна кулька, малюнки повітряних кульок, різнокольорові нитки, кольорові смужки паперу, клей, пензлики, малюнки парних предметів (тарілка-ложка, стіл-стілець, дерево-яблуко і т.п.)

Перебіг заняття

Вітання.

Психолог вітається з дітьми за допомогою віршика, просить кожну дитину поглянути на нього, дарує кожній дитині посмішку.

– Подивіться, з чим я сьогодні до вас прийшла (з повітряною кулькою).

Вправа «Повітряна кулька»

Психолог показує дітям повітряну кульку. Пропонує розглянути її, сказати, якого вона кольору, що може робити. Діти підкидають кульку, спостерігають, як вона плавно падає, з'ясовують, що всередині кульки. До неї прив'язана ниточка, щоб кулька не відлетіла. Психолог пропонує дітям показати, як потрібно надувати кульку. Потім дітям роздаються малюнки з повітряними кульками різної форми, величини, кольору. Пропонується підібрати до них нитки такого ж самого кольору. Після закінчення роботи психолог питає дітей, чи всі кульки були однакові (за формою, величиною, кольором), якого кольору кульки і ниточки.

Вправа «Прикрась кульку»

Психолог пропонує дітям прикрасити свої кульки, до яких вони добирали ниточки, кольоровим папером. Для цієї роботи діти вибирають смужки паперу потрібного кольору, розривають їх на клаптики, змазують клеєм свої кульки і покривають їх папером. Психолог разом з дітьми милується кульками, пропонує забрати їх додому і подарувати матусям.

Вправа «Знайди схожий»

Психолог на столі розкладає малюнки предметів. Дітям пропонується взяти по одному малюнку. Діти розглядають, що взяли, називають предмети, з'ясовують, для чого вони потрібні, шукають з допомогою психолога схожий, беруться за ручки, аргументують відповідь.

Рефлексія

- З чим я сьогодні прийшла до вас на заняття?
- Якого кольору була кулька?
- Вам сподобалось зі мною гратися? Приходити ще?

Прощання

- До побачення! До нових зустрічей!

ЗАНЯТТЯ № 12

Мета: розвивати увагу, пам'ять, мислення, зв'язне мовлення дітей, зорове сприйняття; дрібну моторику пальців рук та творчі здібності; формувати вміння висловлювати власні думки.

Матеріали: коробка, три різні іграшки, картинки з намальованими чотирма предметами; штампи, вирізані з картоплі (у вигляді трикутника і круга).

Перебіг заняття

Вітання

Психолог разом з дітьми утворює коло, вітається віршиком.

- Як ви почуваетесь, не сумуйте?
- А де ваші посмішки?
- А подивіться, що я вам принесла! Це чарівна коробка, в якій є багато сюрпризів для вас.

Гра «Вгадай іграшку»

Психолог показує дітям яскраву коробку, дістає звідти дві іграшки. Третю іграшку дітям не показує, затискає її в долоні. Діти називають іграшки. Психолог накриває коробкою іграшки, які назвали діти, і непомітно підкладає під коробку третю іграшку. Піднімаючи коробку запитує дітей, яка іграшка з'явилась. Гру можна повторити декілька разів, кожного разу ховаючи іншу іграшку.

Вправа «Покажи зайвий»

Психолог дістає з коробки і пропонує дітям розглянути малюнки, назвати їх, сказати, для чого вони використовуються, який з малюнків зайвий.

Малювання «Шлях додому»

Психолог демонструє малюнки зайчика і ведмедика, будинки цих тваринок. Діти називають їх, розповідають, що вони живуть в лісі, визначають місце розташування кожного об'єкта на малюнку. Обирають будинки для тваринок, аргументують свій вибір (психолог допомагає). Психолог просить дітей з допомогою штампування «провести» цих тваринок до їх домівок. Діти прокладають шлях тваринок до домівок, розглядають сліди (у зайчика у вигляді трикутника, у ведмедика – круглі), які при цьому утворилися, називають, на які геометричні фігури вони схожі.

Рефлексія

- Діти, вам сподобалось сьогодні зі мною гратися?
- А які тваринки залишили на землі свої сліди?
- На які фігури вони схожі?

Прощання

– Давайте скажемо один одному: «До побачення!» А повітряний поцілунок?

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дуткевич Т.В. Дошкільна психологія: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 392 с.
2. Земцова О.М. Тести для дітей 2 – 3 років: Навч. посібник. – К.: Махаон-Україна, 2007. – 112с.: іл. – (Розумні книжки).
3. Ликова І.О. Образотворча діяльність у дитячому садку: планування, конспекти занять, методичні рекомендації. Молодша група. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2007. – 144с.
4. Проценко О. Сходинки // Психолог дошкільця. – 2011. – №2. – С. 22 – 29.
5. Рибальченко А. Розвиток пізнавальних процесів і здібностей дітей третього року життя // Психолог дошкільця. – 2014. - №5. – С. 39 – 50.

6. Рома О. Шість цеглинок в освітньому просторі школи. Методичний посібник / Упорядник О.Рома – TheLEGOFoundation, 2018. – 32 с.

7. Сирота Л., Галич Н.Розвиток дрібної та загальної моторики у дітей ясельного віку // Психолог дошкілля. – 2011. – №1. – С. 11 – 18.

8. Фесенко О.В. Мій конспект. 3-й життя. / О.В. Фесенко – Х. : ВГ «Основа», 2019. – 240 с. – (Серія «Заклад дошкільної освіти. Вихователю»).

КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВА ПРОГРАМА «ЧАКЛУНКА, LEGO ТА ЧАРІВНА КВІТКА»

Укладач:
Онуфрієнко М. В.,
практичний психолог
Первомайського ДНЗ № 16
Первомайської міської ради
Миколаївської області

ВСТУП

Серед великої кількості сучасних інноваційних технологій, заслуговують на увагу LEGO-технологія (яка є однією з засобів реалізації принципів НУШ) та квест-технологія (як засіб розвитку критичного та творчого мислення), які стають дедалі популярнішими серед освітян. Саме ці технології було обрано для розробки корекційно-розвиткової програми для старших дошкільників «Чаклунка, LEGO та чарівна квітка».

Актуальність використання корекційно-розвиткової програми «Чаклунка, LEGO та чарівна квітка» полягає в тому, що вона розроблена на основі освітніх технологій, які відповідають новим вимогам сучасного етапу розвитку національної школи. Програма сприяє розвитку психічних процесів старших дошкільників, сприяє формуванню ключових компетентностей, які є запорукою успішного оволодіння роллю учня НУШ. Доповнюючи одна одну, LEGO та квест технології є дієвим інструментом для навчання та виховання підростаючого покоління.

Короткий опис програми

Назва, тип програми	Укладач	Для вирішення якого завдання використовується спрямованість	Кількість занять, годин	Цільова група
Корекційно-розвиткова програма «Чаклунка, LEGO та чарівна квітка»	Онуфрієнко М. В.	Розвитку у дітей пізнавальних психічних процесів, вдосконалення дрібної моторики, формуванню довільності поведінки,	8 занять, 4 години 17 хвилин	Діти 5-6 років

		комунікативних навичок, ключових компетентностей майбутнього учня НУШ.		
--	--	--	--	--

Метою програми «Чаклунка, LEGO та чарівна квітка» є корекція пізнавальної сфери старших дошкільників, формування передумов для успішного навчання в школі.

Завдання програми:

- розвивати психічні процеси дошкільників;
- вдосконалювати дрібну моторику;
- сприяти формуванню довільності поведінки;
- формувати комунікативні навички та вміння групової взаємодії;
- заохочувати прагнення експериментувати, генерувати оригінальні ідеї, створювати нове, творчо підходити до виконання завдання;
- виховувати емпатію, толерантність, рефлексію, доброту у ставленні до оточуючих, поблажливість до невдач чи помилок інших;
- культивувати почуття впевненості в собі та у своїх силах, в успішному досягненні запланованого результату.

Унікальність програми полягає в тому, що під час її реалізації:

- відбувається формування ключових компетентностей (спілкування державною мовою; соціальна компетентність; вміння навчатись протягом життя; підприємливість), які є запорукою успішного оволодіння майбутньою роллю учня НУШ;
- поєднуються дві інноваційні освітні технології (LEGO-технології та квест-технології), які взаємодоповнюють одна одну, що сприяє підвищенню ефективності розвиткової роботи.

Кількість учасників - група дітей із 8–12 осіб.

Цільова аудиторія – старші дошкільники, які за результатами діагностики психологічної готовності до навчання в школі отримали низькі показники.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

П/н №	Тема заняття	Мета заняття	Тривалість заняття
1.	«Безлюдний острів»	Розвиток пізнавальних психічних процесів, вміння групової взаємодії, комунікативності; ознайомлення з прийомами релаксації	32 хв.
2.	«Кам'яні джунглі»	Розвиток пам'яті, уваги, мислення, вдосконалення самоконтролю	31 хв.
3.	«Школа»	Розвиток вміння креативно мислити, відповідати на запитання, вміння формулювати та вміти керувати емоціями, вдосконалення комунікативних навичок	31 хв.
4.	«Цирк»	Розвиток пізнавальних психічних процесів, вміння працювати самостійно і в групі, домовлятися та досягати компромісів	31 хв.
5.	«Зоопарк»	Розвиток пізнавальних психічних процесів, саморегуляції поведінки, вміння діяти за інструкцією	34 хв.
6.	«Лісова пригода»	Розвиток пізнавальних психічних процесів, вміння працювати в команді	30 хв.
7.	«Садочок»	Розвиток пізнавальних психічних процесів, вміння спільно працювати над завданням, застосовувати просторову уяву	34 хв.

8.	«Торгівельний центр»	Розвиток пізнавальних психічних процесів, дрібної моторики	34 хв.
----	----------------------	--	--------

Матеріали, що демонструють реалізацію програми
(Додаток 1)

З огляду на те, що провідним видом діяльності в дошкільному віці є гра, використання іграшок та ігрової тематики в організації роботи з дошкільниками є доречним. Серед різноманіття іграшок є одна, яка найкраще відображає освітні потреби сьогодення, і є однією з найвідоміших та поширеніших педагогічних систем. Мова йде про конструктор LEGO, який став основою інноваційної LEGO-технології. Використовуючи предметно-ігрове середовище, моделі реального світу навчання та розвитку дитини, LEGO-технологія (в пер. з лат. – «я вчуся» чи «я складаю») в останні роки все більш широко застосовується при вирішенні психолого-педагогічних завдань в нашій країні. Основним принципом навчання згідно неї є принцип «Навчання через дію», коли діти отримують знання в процесі побудови і дослідження моделей з конструктора. Вітчизняні та зарубіжні педагоги відзначають, що використання в роботі з дітьми наборів LEGO дозволяє за більш короткий час досягти стійких позитивних результатів у навчанні та вихованні.

Не менш цікавою технологією, яка набирає популярності серед педагогів є квест-технологія (від англ. quest – пошук, пошук щастя / знання / істини). Квест – це вид інноваційного навчання з елементами традиційного виду навчання (проблемного) у якому використовуються методи стимулювання засобами рольової гри. В основі технології квест розвиває вміння знаходити необхідну інформацію, піддавати її аналізу, систематизувати та вирішувати поставлені задачі.

Переваги використання квесту:

- розвиває логічне мислення, інтуїцію, вміння швидко знаходити вихід із складної ситуації, знайти спільну мову з різними людьми;
- проводить аналогії та асоціації між явищами;
- швидка актуалізація інформації;
- дозволяє краще ознайомитися з темою, розвиває ерудицію та спритність;

- дозволяє дітям пізнати один одного в умовах необхідності прийняття швидких рішень;
- виявляє: приховані якості, потенційних лідерів, інтелектуалів;
- дозволяє пережити емоційні сплески, що психологічно зближує учасників, викликаючи масу позитивних емоцій і радісних спогадів;
- сприяють розвитку комунікабельності

Форми та методи роботи виконані в програмі:

1. *Ігри-завдання з цеглинками LEGO*

Дотримуючись принципу наступності між ЗДО і ЗЗСО, в основу програми було покладено **ігри-завдання з цеглинками LEGO** з методичних посібників «ШІСТЬ ЦЕГЛИНОК в освітньому процесі школи» та «Гра по-новому, навчання по-іншому». Доступні і цікаві ігри-завдання з цеглинками LEGO сприяють формуванню вміння аналізувати, порівнювати, зіставляти, виділяючи характерні особливості героїв, подій, предметів і т. д., що впливає на розвиток мислення, сприймання, уваги, спостережливості, пам'яті, просторових уявлень, уяви. Конструювання перетворює персонаж з абстракції в реальність і дає можливість дитині уявити собі героя як живого, створити власний неповторний світ. Водночас формуються якості, які є просто необхідними для майбутнього школяра, а саме посидючість, терпіння, спостережливість, вміння діяти за інструкцією і на власний розсуд, взаємоповага, організованість, охайність, наполегливість. Завдяки використанню конструктора LEGO, діти стають активними учасниками заняття, усвідомленими стають знання, більш надійними навички, підвищується інтерес до навчального матеріалу.

Використання ігор-завдань спрямоване на розвиток важливих соціальних умінь без яких в суспільстві важко досягти успіху, а саме:

- вміння вирішувати проблеми;
- вміння розподіляти обов'язки та ролі;
- здатність співпрацювати в команді;
- вміння вчитись у своїх однолітків та робити висновки з власних помилок;

- співпереживати за результат товариша, команди;
- вміння генерувати ідеї та логічно їх обґрунтовувати

Ігри-завдання з цеглинками LEGO розроблені на основі ігрових та діяльнісних методів навчання, які покликані не лише сприяти розвитку компетентностей вихованців, а й формуванню сучасної особистості.

Робота з конструктором LEGO є своєрідною підготовкою старших дошкільників до Нової української школи, де LEGO-технологія широко впроваджується.

2. Рухливі ігри

Дошкільний вік - це вік гри. Рухова активність в даному віковому періоді досягає свого піку і є провідним видом діяльності малюка. Будучи історично сформованим соціальним явищем, гра є одним із важливих засобів виховання та навчання підростаючого покоління. Правильно організована *рухлива гра* не лише сприятиме всебічному фізичному розвитку дитини, а й впливатиме на його когнітивний розвиток.

Рухливі ігри впливають на:

- формування вольових якостей та довільності поведінки;
- розвиток пізнавальних психічних процесів;
- засвоєння соціальних норм та правил;
- зняття емоційного напруження;
- розвиток естетичних почуттів;
- вдосконалюють емоційний інтелект.

Саме з метою уникнення стомлення малюків, в розвивальній програмі «Чаклунка, LEGO та чарівна квітка» широко використано рухливі ігри різного сюжетного спрямування.

3. Релаксаційні вправи

Незамінним інструментом в роботі психолога із дошкільниками мають бути *релаксаційні ігри*, які сприяють зниженню фізичного та психічного напруження дітей, піднімають продуктивність діяльності надалі.

Особливістю організації розвивальної роботи за даною програмою є те, що заняття об'єднані єдиним казковим сюжетом, який є підґрунтям для розгортання занять в формі довготривалого квесту (коли кожне заняття є етапом квесту). Саме квест як технологія сприяє формуванню вміння працювати в команді, яке

відповідає одній з 10 ключових компетентностей НУШ (соціальна компетентність).

Відбувається формування стійких спільних інтересів та розвиток моральних якостей: відповідальності, лідерства, дружби, взаємопідтримки та взаємодопомоги. Використання квесту сприяє розвитку пізнавальної активності в умовах, коли всі психічні процеси дитини, її емоційно-вольова сфера готові до активного опрацювання матеріалу та вирішення проблемних завдань. Атмосфера змагання сприяє психологічному зближенню учасників та налаштовує на дружбу, виявленню прихованих якостей і здібностей, вміння швидко орієнтуватись в ситуації. Ігрова форма занять сприяє розвитку в дітей пізнавального інтересу, дозволяє вберегти від зайвого дидактизму, активізує часту зміну позицій.

Під час занять за програмою «Чаклунка, LEGO та чарівна квітка» робиться акцент на:

- принципах гуманізму, дитиноцентризму;
- інтеграції, диференціації;
- позитивній атмосфері, позитивному підкріпленню, створенні ситуацій успіху;
- взаємодії та взаємодопомозі;
- творчості, ініціативності, креативності;
- шанобливому ставленні до продуктів творчості інших.

Такий підхід до організації корекційної роботи дозволяє малюкам отримувати емоційне задоволення від занять.

Матеріали та обладнання необхідні для реалізації програми.

Матеріали: фото фігури з LEGO, малюнки (острів, місто, школа, цирк, зоопарк, ліс, дитячий садок, торговельний центр), торбинка з картонними шаблонами геометричних фігур.

Обладнання: цеглинки LEGO, гімнастичні кола, музичний центр, аудіо запис голосу чаклунки, фліпчарт, торбинка, квітка зі з'ємними пелюстками, рюкзак, капелюх, іграшковий зайчик, корзинка.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ЗАНЯТТЯ № 1 «БЕЗЛЮДНИЙ ОСТРІВ»

Мета: розвиток пізнавальних психічних процесів, вміння групової взаємодії, комунікативності; ознайомлення з прийомами релаксації.

Обладнання: цеглинки LEGO, гімнастичні кола, музичний центр, аудіо запис голосу чаклунки, фліпчарт, торбинка з пелюсткою та фото фігури з LEGO.

Хід заняття

Психолог. Добрий день, малята! Я рада вас бачити. Чи всі готові цікаво і весело провести час? Тож, почнімо з привітання, яке буде незмінним для всіх наступних занять.

1. Привітання (1 хв)

Мета: встановлення позитивної атмосфери для продуктивної роботи.

Я вітаю вас малята,
Любі хлопчики й дівчата,
В коло швидше ми сідаємо,
Грати разом починаємо

Психолог. Ми зібрались сьогодні, бо дещо трапилась. На електронну адресу нашого садочка прийшов дивний голосовий лист. Пропоную разом його послухати.

Текст у запису: *Вітаю вас, малята! Я, королева далекого казкового королівства. Зі мною трапилось лихо, я дуже захворіла. Вилікувати мене зможуть лише пелюстки чарівної квітки, яку викрала і заховала в різних місцях зла чаклунка. Однак повернути квітку можливо, якщо виконати завдання чаклунки. Для сміливців, які вирушать на пошуки, вона залишила карту, де позначила місце, куди потрібно вирушати. Виконавши правильно всі завдання на кожному етапі, можна отримати пелюстку та те, що допоможе проходженню наступного етапу. Коли будете готові виконувати завдання, візьміться за руки, закрийте очі і скажіть такі слова: «Ок, чаклунко! Покажи, будь ласка,*

завдання». *Прожу вас, допоможіть мені!*

Психолог. То як, діти, допоможемо королеві? Чи всі готові виконувати завдання? *Тоді візьміться за руки, закрийте очі і всі разом скажіть «Ок, чаклунко! Покажи завдання».* Перед дітьми з'являється карта і малюнок острова з завданнями на звороті.

Психолог. Ось карта і до неї чаклунка ще додала мішечок з цеглинками LEGO. Як ви думаєте, навіщо?

Отже, діти, перша зупинка на карті – **таємничий острів**. На цьому острові нам знадобляться, мабуть, якісь речі. Щоб ви взяли в подорож на безлюдний острів? Пропоную підготуватись і збудувати з цеглинок LEGO три речі, які ви хочете взяти з собою.

2. Вправа «Безлюдний острів» (10 хв)

Мета: формування вміння виконувати проблемні завдання, логічно

обґрунтовувати свою позицію, уявляти і творчо мислити, розвиток вміння домовлятися і спілкуватися з однолітками.

Обладнання: цеглинки LEGO.

1 завдання. Діти будують з цеглинок LEGO три речі, які вони візьмуть з собою на безлюдний острів.

2 завдання. Учасники об'єднуються в групи та демонструють іншим, що необхідне на безлюдному острові. Потім кожна група обирає лише три речі, які вони візьмуть на безлюдний острів.

Психолог. Тепер ми готові побувати на таємничому острові. Ходімо.

(Діти за допомогою карти знаходять місце назване, таємничим островом).

Ось ми і добрались. Завдання наступне: чаклунка хоче, щоб ми створили фантастичних істот, яких не побачиш навіть в зоопарку. Спробуємо?

3. Вправа «Фантастична істота» (10 хв)

Мета: розвиток креативного мислення, зв'язного мовлення, вміння працювати на спільний результат, досягати компромісів.

Обладнання: цеглинки LEGO.

Кожна дитина будує з цеглинки LEGO модель фантастичної істоти, потім бажаючі презентують свої роботи.

Психолог запитує кожного: *Яке ім'я могла б мати ця істота?*

Що могла б їсти? Про що могла б мріяти? Чи боїться чогось? Наскільки войовнича? Чи має друзів?

Психолог. Молодці, ви легко впорались з завданням. Тепер, щоб трохи відпочити, пропоную зіграти в гру.

4. Гра «Острів» (4 хв)

Мета: зняття емоційного та фізичного напруження, покращення настрою.

Обладнання: гімнастичні кола (це будуть острови), музичний центр.

Доки лунає музика, діти можуть рухатись по кімнаті, навколо островів.

1 варіант гри. Коли музика зупиняється, тоді діти мають стати на «свій» острів.

2 варіант гри. З гри вилучаються два острови. Коли музика зупиняється, тоді діти мають стати на будь-який острів.

Хто не виконав завдання гри, той вибуває з неї.

Психолог. Сподобалась гра? Але не забуваймо, для чого ми тут, тож повернімось до завдань чаклунки.

На цьому острові є галявина з незвичайними камінцями і саме з ними пов'язане останнє на сьогодні завдання. З цим завданням не впорався жоден із сміливців. Та ми не боїмось складних завдань, правильно? Тож, слухайте завдання.

5. Вправа «Незвичайні камінці» (5 хв)

Мета: розвиток уваги, пам'яті, мислення.

Обладнання: цеглинки LEGO.

Перед учасниками 4 цеглинки LEGO різного кольору. Діти мають запам'ятати їх послідовність протягом 10 секунд і відтворити самостійно. Кількість цеглинок поступово збільшується до 8.

Коли всі завдання виконано, лунає голос чаклунки у запису:

«Що ж, поки ви правильно виконали всі завдання, тож візьміть валізку під найменшою квіткою. Надалі очікуйте складніших завдань».

(Діти знаходять валізку з пелюсткою та фотографією фігури з LEGO)

Психолог. Отже, ви виконали всі завдання чаклунки на цьому етапі і отримали першу пелюстку. Молодці! Тепер пропоную відпочити.

6. Релаксація (2хв)

Мета: сприяти зниженню психоемоційного напруження.

Діти лягають на килимок, закривають оченята, слухають спокійну музику і уявляють себе на тропічному безлюдному острові.

Психолог. Ось і все на сьогодні. Вам сподобалось ? Що було найважче?

Хоч ви і вперше виконуєте такі завдання, ви просто чудово впорались. Я впевнена, що ми обов'язково допоможемо королеві. До наступної зустрічі!!!

ЗАНЯТТЯ № 2 «КАМ'ЯНІ ДЖУНГЛІ»

Мета: розвиток пам'яті, мислення, уваги, вдосконалення самоконтролю.

Обладнання: цеглинки LEGO, аудіозапис голосу чаклунки, фліпчарт, торбинку з пелюсткою , фото фігури з LEGO.

Хід заняття

Психолог. Добрий день, малята! Почнімо з привітання.

1.Привітання (1 хв) (див. зан. №1)

Психолог Діти, хто пригадає, куди ми мандрували на попередньому занятті?

То як, продовжимо виконувати завдання чаклунки? Всі готові?

Друга зупинка на карті – це якесь місто.

(Діти за допомогою карти знаходять місце назване кам'яними джунглями).

Тепер пригадайте, що потрібно зробити, щоб отримати нові завдання?

Діти, візьміться за руки, закрийте очі і всі разом скажіть «Ок, чаклунко! Покажи, будь ласка, завдання».

Ось і нові завдання (перед дітьми з'являється малюнок міста з завданнями цього етапу).

Отже, перше завдання. Потрібно збудувати з цеглинок

LEGO по пам'яті таку ж конструкцію, як на фото. Минулого разу ми разом з пелюсткою отримали якесь фото. Я думаю, мова йде про нього.

2. Вправа «Скопіюй» (10 хв)

Мета: розвиток вміння утримувати інформацію в пам'яті, асоціативного мислення; вдосконалення самоконтролю.

Обладнання: цеглинки LEGO, фото фігури з цеглинок LEGO, аркуші паперу, олівці.

Діти в групах протягом 1 хвилини розглядають фото фігури з LEGO і роблять помітки. Потім фігура ховається, а діти будують по пам'яті таку ж конструкцію. Коли всі закінчать будувати, показати зразок і дати можливість визначити, чи точно вони скопіювали фігуру.

Психолог. Дуже добре, малята. Нас чекає наступне завдання.

3. Вправа «Прокидайся, уяво» (10 хв)

Мета: вдосконалення вміння робити припущення, виражати ідеї, досвід через творчість, розвивати та описувати створене, ставити запитання.

Обладнання: цеглинки LEGO.

Вихованцям пропонується збудувати щось, що могло б літати; дім, який міг бути на планеті, яка знаходиться далеко від нас; транспорт майбутнього.

Психолог. Молодці! Тепер трохи пограємо.

4. Вправа «Кольорова руханка» (3 хв)

Мета: розвиток уваги, вміння утримувати інформацію в пам'яті, вдосконалення самоконтролю.

Обладнання: цеглинки LEGO.

Кожна дитина обирає по 3-5 цеглинок різного кольору. За кожним кольором закріплюють рух (який саме визначають діти. Наприклад, плескати, стрибати, тупати). Педагог чи вихованець називає колір, а діти, що мають таку цеглинку виконують відповідний рух.

Психолог запитусь: Яке завдання отримала зелена /жовта/ червона цеглинка? Який колір виконував присідання/плескав/тупав? Яке завдання отримала найбільша

кількість гравців? Які ще завдання ви можете запропонувати?

Психолог. Ось нарешті і останнє завдання на сьогодні.

5. Вправа «Міні-вежа» (5 хв)

Мета: вдосконалення вміння робити висновки, аналізувати, шукати відповіді на запропоновані запитання, розв'язувати проблеми пошукового характеру.

Обладнання: цеглинки LEGO.

Діти обирають по 10 цеглинок, після цього будують якомога вищу вежу з тих цеглинок, що мають.

Психолог запитує: Як можна визначити найстійкішу вежу? Яке призначення веж? Як будувати вежу, щоб вона була стійкою? Які вежі ви пам'ятаєте з казок/мультфільмів?

Психолог. Ой, нелегкі завдання підготувала чаклунка, але ви добре впорались. Молодці!

Коли всі завдання виконано, лунає голос чаклунки у запису:

«Дивно. Ви знову правильно виконали всі завдання, тож візьміть мішечок під оранжевим столиком». (В мішечку пелюстка і карта з написом: синя цеглинка – плеснути, жовта - пострибати, червона - розповісти вірш, зелена - заспівати)

Психолог. Отже малята, ми виконали всі завдання чаклунки на цьому етапі і отримали другу пелюстку. Що роблять люди після важкої роботи? Звісно ж, відпочивають. Тепер прийшов час і нам відпочити.

6. Релаксація (2хв)

Мета: сприяти зниженню психоемоційного напруження.

Діти, ви знаєте, що в деяких великих містах так багато вогнів і світла, що можна навіть не побачить вночі зорі. Тож я пропоную вам сісти зручно, заплющити очі і уявити себе вночі на вулиці міста. Навколо вас високі хмарочоси, які світяться сотнями мерехтливих вогників. Ви дивитесь на небо і раптом бачите, як падає зірка. Загадайте бажання. Тепер ще раз уявіть нічне небо і розплющуйте очі.

Психолог. На цьому сьогоднішні пригоди завершуються. Вам сподобалось, малята? Що було найважче?

Ви чудово впорались. До наступної зустрічі!!!

ЗАНЯТТЯ № 3 «ШКОЛА»

Мета: розвиток вміння креативно мислити, вміння формулювати та відповідати на запитання, вміння керувати емоціями, вдосконалення комунікативності.

Обладнання: цеглинки LEGO, музичний центр, аудіозапис голосу чаклунки, фліпчарт, пелюстка, рюкзак з карткою.

Хід заняття

Психолог. Добрий день, малята! Почнімо нашу зустріч з привітання.

1. Привітання (1 хв) (див. зан. №1)

Психолог. Сьогодні ми продовжимо виконувати завдання злої чаклунки. Чи всі готові позмагатись за третю пелюстку? Третя зупинка на карті – школа.

(Діти за допомогою карти знаходять місце назване школою).

Тепер візьміться за руки, закрийте очі і всі разом скажіть «Ок, чаклунко! Покажи завдання».

Ось і нові завдання (перед дітьми з'являється малюнок школи і завдання цього етапу).

Отже, перше завдання.

2. Вправа «Жива літера» (10 хв)

Мета: розвиток мислення, уваги, вміння діяти за інструкцією.

Обладнання: цеглинки LEGO.

Діти з цеглинок LEGO будують одну з літер запропонованих дорослим і складають казку про цю літеру (де вона живе, як її звать, що вміє робити...). Бажаючи розповідають свою казку.

Психолог запитує: Як ви думаєте, про що могла б мріяти ваша літера? З ким вона могла б товаришувати? Що було найцікавіше в вправі?

Психолог. Що роблять учні, коли знають правильну відповідь?

Чаклунка пропонує нам завдання для якого нам знадобляться ті цеглинки, які ми отримали минулого разу.

3. Вправа «Відповідай кольором» (10 хв)

Мета: розвиток вміння слухати і відповідати на запитання, швидко реагувати на виклики, використовувати на практиці знання, вміти керувати емоціями.

Обладнання: цеглинки LEGO.

Педагог обирає теми і цеглинки, що відповідають кожній з них. Наприклад, тварини – синя цеглинка, квіти – жовта, птахи – червона, одяг – зелена. Якщо дитина чує назву тварини, вона підіймає синю цеглинку і т.д.

Психолог. Молодці! Засиділись, дітлахи? Давайте трохи порухаємось.

4. Гра «Кольорові завдання» (5 хв)

Мета: розвиток вміння утримувати інформацію в пам'яті, бути уважним, активним.

Обладнання: цеглинки LEGO, картка з мішечка отриманого на попередньому занятті.

Діти обирають двох ведучих, один з яких повертається спиною до інших гравців, а інший – обличчям. Кожен гравець бере собі одну цеглинку. Ведучий, що стоїть обличчям до гравців, бере цеглинку і запитує в другого ведучого: «Що робити цьому кольору?» (заспівати, пострибати, розповісти вірш...). Коли всі учасники отримують завдання, ведучі повертаються до гравців і ті виконують отримані завдання.

Психолог. Діти, ми з вами одна команда, тому маємо вміти домовлятися, знаходити спільну мову. Чаклунка думає, що наступне завдання буде складне для нас, але я впевнена, що ми легко впораємось. Готові почути його?

5. Вправа «Домовляємося, міняємо, збираємо» (3 хв)

Мета: розвиток асоціативного мислення, комунікативності, вміння домовлятися.

Обладнання: цеглинки LEGO.

Діти мають зібрати всі цеглинки певного кольору. Можна рухатись по кімнаті, мінятися, домовлятися з іншими.

Коли всі завдання виконано лунає голос чаклунки у запису:

«Ви знову правильно виконали всі завдання, тож візьміть рюкзак за дверима».

(В рюкзакі пелюстка і картка з написом:

- штирями догори = постав цеглинку горизонтально
- штирями донизу = постав цеглинку на бік
- штирями на бік = підкинь цеглинку знову)

Психолог. Отже малята, ми знову виконали всі завдання чаклунки і отримали пелюстку. Тож, тепер можемо відпочити.

6. Релаксація (2хв)

Мета: сприяння зниженню психоемоційного напруження.

Діти лягають на килимок і слухають спокійну музику. Потім повертаються на свої місця.

Психолог. Ось і все на сьогодні, малята. Ви чудово впорались. Вам сподобалось? Що було найважче? До наступної зустрічі!!!

ЗАНЯТТЯ № 4 «ЦИРК»

Мета: розвиток пізнавальних психічних процесів, вміння працювати самостійно і в групі, домовлятися та досягати компромісів.

Обладнання: цеглинки LEGO, музичний центр, аудіозапис голосу чаклунки, фліпчарт, пелюстка, капелюх з фото з трьома рядами 5 різних папуг)

Хід заняття

Психолог. Добрий день, малята! Почнімо нашу зустріч з привітання.

1. Привітання (1 хв) (див. зан. №1)

Психолог. Сьогодні ми продовжимо виконувати завдання злої чаклунки. Чи всі готові позмагатись за чарівну пелюстку? Четверта зупинка на карті - цирк.

(Діти за допомогою карти знаходять місце назване кам'яними джунглями).

Тепер візьміться за руки, закрийте очі і всі разом скажіть «Ок, чаклунко! Покажи, будь ласка, завдання».

Ось і нові завдання (перед дітьми з'являється малюнок цирку і нові завдання).

2. Вправа «Підступна рівновага» (10 хв)

Мета: розвиток вміння алгоритмічно мислити, домовлятися та досягати компромісів, експериментувати та аналізувати результати.

Обладнання: цеглинки LEGO.

(Використовують картку з написами отриману на попередньому занятті)

Діти у парах обирають 15 цеглинок розміром 2x4. Одна дитина підкидає цеглинку у повітря. Цеглинка може впасти в трьох позиціях:

- штирями догори = постав цеглинку горизонтально
- штирями донизу = постав цеглинку на бік
- штирями на бік = підкинь цеглинку знову

Залежно від того, як впала цеглинка, дитина і ставить її. Коли перша дитина поставила свою цеглинку, наступна дитина підкидає наступну цеглинку. Таким чином діти будують вежу (доки не впаде або не закінчатся цеглинки).

Психолог. Дуже добре, малята. Слухайте наступне завдання.

3. Вправа «Збудуй не скріплюючи» (10 хв)

Мета: розвиток вміння творчо мислити, експериментувати, працювати самостійно і в групі, домовлятися.

Обладнання: цеглинки LEGO.

Вихованці мають збудувати будівлю/тварину тощо, не скріплюючи цеглинки.

Психолог запитує: Як ви змогли об'єднати цеглинки в одну модель не скріплюючи? Яку ще модель можна створити таким способом?

Психолог. Діти, в цирку працює багато артистів: жонглери, гімнасти, фокусники, акробати. Саме про акробатів і буде наступне завдання.

4. Вправа «Акробати» (5 хв)

Мета: розвиток координації тіла, уваги, зосередженості, вміння генерувати оригінальні ідеї.

Кожна дитина обирає по 10 цеглинок. Потім потрібно розмістити їх на голові, на руці, на коліні, на столі, на ліктях тощо. Виграє той, хто зможе розмістити на собі якомога більше

цеглинок.

Психолог. Ви просто молодці! Давайте так само швидко виконаємо останнє завдання від чаклунки.

5. Вправа «Збери за кольором» (3 хв)

Мета: розвиток вміння співпрацювати з іншими, генерувати оригінальні ідеї.

Обладнання: цеглинки LEGO.

В центрі кола розміщено набір цеглинок різних за кольором та формою. Діти повертаються спиною до цеглинок. Дорослий називає певний колір, діти повертаються і протягом 30 секунд збирають цеглинки названого кольору. Потім із зібраних цеглинок щось будують за 1-2 хв. Потім розповідають, що збудували.

Коли всі завдання виконано, лунає голос чаклунки у запису:

«Ви знову правильно виконали всі завдання, тож заберіть капелюх з фото і пелюсткою біля акваріуму».

Психолог. Це було останнє на сьогодні завдання, тож можна й відпочити.

6. Вправа «Подорож на повітряній кулі» (2 хв)

Мета: зняття фізичного та емоційного напруження.

Діти заплющують очі і уявляють, що вони зійшли на борт повітряної кулі. Їй дужу-дуже важко відірватись від землі. Ти відчуваєш, як вітер трохи підняв її від землі, а густа, висока травичка не відпускає кулю вище. Та ось вітер сильнішає, куля підіймається вище, вище і вище. А ви самі стоїте як маленькі легенькі повітряні кульки. Ви відчуваєте, як легкий, ніжний вітерець грається з вашим волоссям, лоскоче носик, щічки, вушка. Вам легко-легко, ви вдихаєте в себе чисте повітря, воно пахне квітами. Вітерець похитує вас. Ви вільні, ви летите. Нарешті ви сходите з кулі на травичку, можна покачатись на ній. Тепер повільно відкривайте оченята.

Психолог. На сьогодні наші пригоди завершуються. Ви чудово впорались.

Чи сподобалось вам? Що було найважче? До наступної зустрічі!!!

ЗАНЯТТЯ № 5 «ЗООПАРК»

Мета: розвиток пізнавальних психічних процесів, саморегуляції поведінки, вміння діяти за інструкцією.

Обладнання: цеглинки LEGO, музичний центр, аудіозапис голосу чаклунки, фліпчарт, пелюстка, іграшковий зайчик з карткою.

Хід заняття

Психолог. Добрий день, малята! Давайте скажемо привітання.

1. Привітання (1 хв) (див. зан. №1)

Психолог. Діти, ми зустрічаємось вже в п'яте і сьогодні ми виконуватимемо чергові завдання чаклунки. П'ята зупинка на карті – зоопарк.

(Діти за допомогою карти знаходять потрібне місце).

Якщо всі готові, то візьміться за руки, закрийте очі і всі разом скажіть *«Ок, чаклунко! Покажи, будь ласка, завдання»*.

Ось і нові завдання (перед дітьми з'являється малюнок зоопарку і завдання цього етапу).

2. Вправа «Різнокольорові тварини» (10 хв)

Мета: розвиток мислення, уваги.

Обладнання: цеглинки LEGO.

Дорослий обирає цеглинку LEGO, а діти ланцюжком називають одну тварину (комаху, птаха) з аналогічним забарвленням. Повторюватись не можна. Пропустити хід можна лише один раз, той хто не назвав слово, вибуває з гри.

Психолог. В зоопарку живе багато птахів, серед них і папуги. Наступне завдання пов'язане саме з ними. Нам знадобиться фото, отримане на попередньому етапі.

3. Вправа «Папуги» (5 хв)

Мета: розвиток мислення, уваги, зосередженості, вміння діяти за інструкцією дорослого.

Обладнання: цеглинки LEGO, фото з трьома рядами різних папуг по 5 в кожному (яке отримали на попередньому занятті).

(Психолог викладає ланцюжок з 5 цеглинок LEGO відповідно кольорам папуг на фото).

Перед дітьми викладено ланцюжок з 5 цеглинок LEGO (це папуги). Протягом 10 секунд діти дивляться на ланцюжок, який потім руйнує дорослий. Діти по пам'яті відтворюють запропоновану послідовність. Порядок розміщення цеглинок змінюється тричі.

Психолог. Щось ми засиділись. Швидше ставайте в коло.

4. Руханка (5 хв)

Мета: зняття фізичного та емоційного напруження, покращення настрою.

Діти виконують рухи відповідно до слів психолога.

Плеснемо в долоні:

Хлоп-хлоп-хлоп!

Скачімо на конях:

Гоп-гоп-гоп!

Летімо, як птахи:

Шусь-шусь-шусь!

Як повзуть мурахи?

Хрусь-хрусь-хрусь.

Пострибав горобчик:

Цінь-цінь-цінь!

Задзвенів дзвіночок

Дзінь – Дзінь – Дзінь!!!

Психолог. Сподобалось? Нарешті останнє завдання від чаклунки.

5. Вправа «Лабіринт» (10 хв)

Мета: розвиток просторового сприймання, уваги, мислення, вміння взаємодії з іншими.

Обладнання: цеглинки LEGO.

Діти в групах будують лабіринт з одним входом та виходом і одним глухим кутом.

Коли всі завдання виконано, лунає голос чаклунки у запису:

«Завдання цього етапу виконано. Візьміть децю біля іграшкового зайчика».

Діти беруть пелюстку та картку, на якій написано:

Синя – тварина; зелена – їжа; жовта – будинок.

6. Вправа «Перевтілення» (3 хв)

Мета: зняття фізичного та емоційного напруження.

Дорослий пропонує дітям перетворитись на будь-яку тварину чи комаху. Всі лягають на килимок, заплющують очі, дихають повільно. І уявляють себе зайчиком, який стрибає лісом; дятлом, який сидить на дереві; лисичкою, яка крадеться за кимось; метеликом, який літає з квітки на квітку. Потім всі повільно відкривають очі і поволі піднявшись повертаються на місце.

Психолог. Ось і все на сьогодні. До наступної зустрічі!

ЗАНЯТТЯ № 6 «ЛІСОВА ПРИГОДА»

Мета: розвиток пізнавальних процесів, вміння працювати в команді.

Обладнання: цеглинки LEGO, музичний центр, аудіозапис голосу чаклунки, фліпчарт, пелюстка, корзинка з фото фігури з LEGO.

Хід заняття

Психолог. Добрий день, малята! Давайте привітаємось.

1. Привітання (1 хв) (див. зан. №1)

Психолог. Ось вже й шосте заняття і зовсім троти залишилось, щоб зібрати всі пелюстки чарівної квітки. Шоста зупинка на карті – ліс.

(Діти за допомогою карти знаходять місце, назване лісом).

Всі готові? Тепер візьміться за руки, закрийте очі і всі разом скажіть «Ок, чаклунко! Покажи, будь ласка, завдання».

Ось і нові завдання (перед дітьми з'являється малюнок лісу і завдання цього етапу).

Психолог. В лісі живе багато мешканців, кожен з яких має свій будиночок.

2. Вправа «Мешканці» (6 хв)

Мета: розвиток слухової пам'яті, уваги, мислення.

Обладнання: цеглинки LEGO та чотири аркуші паперу різних кольорів.

Перед кожною дитиною чотири аркуші паперу і чотири цеглинки LEGO ідентичних кольорів. Дорослий озвучує, куди яку цеглинку (в який будиночок) поставити. Діти прослухавши інструкцію, виконують дії. І так 3 рази.

Психолог. Чаклунка забажала, щоб ми для лисички наловили риби в лісовому озерці. Хто скаже, що потрібно для риболовлі? Правильно, вудочка. Тому зараз ми її змайструємо.

3. Вправа «Риболовля» (5 хв.)

Мета: розвиток мислення, вміння працювати в команді.

Обладнання: цеглинки LEGO, нитки, стрічки.

Діти об'єднуються в групи і будують вудочку з цеглинок LEGO та допоміжних матеріалів (ниток, стрічок).

Психолог. Хто в лісі найбільша хитрунка? Зіграємо в гру.

4. Вправа «Хитра лисиця» (5 хв)

Мета: зняття фізичного та емоційного напруження, покращення настрою.

Діти стоять у колі пліч-о-пліч, заклавши руки за спину. Психолог проходить за колом і непомітно торкається когонебудь. Дитина, якої торкнувся вихователь, стає «хитрою лисицею». Дорослий пропонує дітям уважно подивитися на своїх товаришів, пошукати очима «хитру лисицю». Якщо дитина відразу не знайде «хитру лисицю», то діти разом запитують: «Хитра лисице, де ти?» і пильно стежать за обличчям кожного, чи не викаже себе «хитра лисиця». Після трьох запитань лисиця відповідає: «Я тут!» і вбігає в коло, а діти швидко розбігаються, «лисиця» їх ловить.

Психолог. Ось останнє на сьогодні завдання.

5. Вправа «Розумники» (10 хв)

Мета: розвиток уваги, мислення, мовлення.

Обладнання: цеглинки LEGO, картка, отримана на попередньому занятті.

Якщо психолог показує синю цеглинку – діти говорять назву лісової тварини; зелену цеглинку – назви того, що їдять лісові тварини; жовту цеглинку – назви птахів. Коли всі завдання

виконано, лунає голос чаклунки у запису:

«Ви розумні, малята. Тепер можете взяти корзинку під ялинкою».

Психолог. Завдання сьогоднішнього етапу виконано. Тепер відпочиньмо.

6. Вправа «Пори року в лісі» (3 хв)

Мета: зняття фізичного та емоційного напруження.

Діти лягають на килимок і під музику уявляють, яким буде ліс в різну пору року.

Психолог. Ось і все на сьогодні. До наступної зустрічі!

ЗАНЯТТЯ № 7 «ДИТЯЧИЙ САДОК»

Мета: розвиток пізнавальних психічних процесів, вміння спільно працювати над завданням, застосовувати просторову уяву.

Обладнання: цеглинки LEGO, музичний центр, аудіозапис голосу чаклунки, фліпчарт, пелюстка, торбинка з шаблонами геометричних фігур.

Хід заняття

Психолог. Добрий день, малята! Вітаю вас усіх!

1.Привітання (1 хв) (див. зан. №1)

Психолог. Сьогодні передостання зупинка і на карті чаклунки зображений дитячий садок.

(Діти за допомогою карти знаходять місце, назване дитячим садком).

Якщо всі готові, то візьміться за руки, закрийте очі і всі разом скажіть *«Ок, чаклунко! Покажи, будь ласка, завдання».*

Ось і нові завдання (перед дітьми з'являється малюнок дитячого садочка і завдання цього етапу).

Психолог. Діти, ми з вами одна команда і вміємо працювати разом. Чаклунка хоче перевірити, наскільки ми дружні. Слухайте перше завдання.

2. Вправа «Одне ціле» (10 хв)

Мета: розвиток координації рухів, навичок спільно виконувати завдання.

Обладнання: цеглинки LEGO.

Діти об'єднуються в пари. Біля кожної пари є певна кількість цеглинок. Діти вирішують, хто використовуватиме праву руку, а хто – ліву руку, обговорюють майбутню будову. Діти виконують завдання.

Психолог. Наступне завдання.

3. Вправа «Не скажу, а покажу» (10 хв)

Мета: навчити творчо підходити до виконання завдання, застосовувати просторову уяву.

Обладнання: цеглинки LEGO.

Діти в малих групах отримують набір цеглинок. Дорослий говорить одній дитині з групи слово так, щоб інші не чули. Дитина повертається до групи і намагається з цеглинок збудувати це слово, не розмовляючи. Лише коли хтось з групи говорить правильно слово, дитина може сказати «так».

4. Вправа «Котик» (3 хв)

Мета: зняття фізичного та емоційного напруження, покращення настрою.

«Котик» в середині кола ходить, імітуючи рухи. Роль kota спочатку виконує психолог. Діти виконують рухи відповідно до слів вірша.

Ходить котик по кімнаті, в нього тапочки на ваті.

Позіхав байдуже, спати хоче дуже.

Скочив котик на подушку, водить лапкою по вушку,

Вигинає спинку, лапки на годинку,

А тим часом миші сходу по кімнаті роблять шкоду:

Брязкальцями брязкають, киці спати не дають.

Як підскочив кіт у гору, повтікали миші в нору

То сюди, то туди, повтікали від біди.

На словах «...повтікали миші в нору» діти розбігаються, а «котик» їх ловить.

Психолог. Сподобалось грати? Останнє на сьогодні завдання.

5. Вправа «Повтори» (7 хв)

Мета: розвиток пізнавальних психічних процесів, дрібної моторики.

Обладнання: цеглинки LEGO.

Перед дітьми фігура з цеглинок LEGO, яку вони мають відтворити самотійно.

Коли всі завдання виконано, лунає голос чаклунки у запису:

«Дивно, ви знову виконали мої завдання. Візьміть пелюстку за дзеркалом».

Психолог Ви отримали чергову пелюстку, тож тепер можна і відпочити.

6. Вправа «Снігопад» (3 хв)

Мета: зняття фізичного та емоційного напруження.

Діти лягають на килимок, грає спокійна музика і уявляють себе маленькими, пухнастими сніжинками, які кружляють у повітрі. Вітерець їх підхоплює і несе все далі й далі. Вони то підіймаються вгору, то опускаються вниз. Згодом вітерець вщухає, пелюстки тихо падають на землю. Потім відкривають очі, повертаються на місце.

Психолог. Ось і все на сьогодні, малята! Ви чудово впорались. До зустрічі!!!

ЗАНЯТТЯ № 8 «ТОРГІВЕЛЬНИЙ ЦЕНТР»

Мета: розвиток пізнавальних психічних процесів, дрібної моторики.

Обладнання: цеглинки LEGO, музичний центр, аудіозапис голосу чаклунки, фліпчарт, пелюстка.

Хід заняття

Психолог. Добрий день, малята!

1.Привітання (1 хв) (див. зан. №1)

Психолог. Ось ми і дістались останньої зупинки на карті. Сьогоднішні завдання будуть про торговельний центр.

Якщо всі готові, то візьміться за руки, закрийте очі і всі

разом скажіть «Ок, чаклунко! Покажи, будь ласка, завдання». Діти відкривають очі.

Ось і нові завдання (перед дітьми з'являється малюнок торговельного центру і завдання цього етапу).

Психолог. Перше завдання.

2. Вправа «Магазин» (10 хв)

Мета: розвиток мислення, уваги, творчої уяви, дрібної моторики.

Вихованці будують з цеглинок LEGO товари для певного магазину (на вибір: магазин побутової техніки, автомагазин, магазин з меблями, туристичний магазин). Закінчивши роботу, бажаючи презентують свої «товари».

Психолог. Молодці. Готові до наступного завдання?

3. Вправа «Відгадай на дотик» (10 хв)

Мета: розвиток мислення, уваги, сприймання.

Обладнання: торбинка з шаблонами геометричних фігур (з попереднього заняття), цеглинки LEGO.

Діти досліджують рукою в торбинці один об'єкт (не дістаючи його) і будують його з цеглинок LEGO. Потім об'єднуються в групи та будують щось спільно з тих цеглинок, що має вся група.

Психолог. Ви виконали більшість завдань, тож можна й пограти.

4. Вправа «Перебудова» (3 хв)

Мета: зняття фізичного та емоційного напруження, покращення настрою.

Діти діють за інструкцією дорослого:

1. Об'єднайтесь в пари.
2. Об'єднайтесь в трійки.
3. Утворіть коло.
4. Візьміть за руку того, хто має на одязі червоний колір.
5. Станьте біля предмета зеленого кольору.

Психолог. Тепер приготуйтеся виконувати останнє завдання чаклунки.

5. Вправа «Східці» (10 хв)

Мета: розвиток мислення, уваги, сприймання.

Діти будують східці ескалатора.

Коли всі завдання виконано, лунає голос чаклунки у запису:

«На жаль, це було останнє моє завдання. Королеві пощастило, що в неї такі гарні друзі. Візьміть пелюстку за дверима».

Психолог. Ось і все малята! Ви успішно виконали всі завдання злої чаклунки і зібрали всі пелюстки чарівної квітки. Залишилось лише надіслати квітку королеві, яка чекає на неї з нетерпінням. Як це можна зробити?

Пропоную стати в колі і сказати чарівні слова:

Через гори й доли ти лети,
Королеві допоможи!!!

(Діти промовляють слова і квітка зникає).

Психолог. Дякую вам, малята, що відгукнулись на прохання королеви і зробили добру справу! Ви молодці! До побачення!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гра по-новому, навчання по-іншому. Методичний посібник/Упорядник О.Рома – The LEGO Foundation. 2018.- 44 с.
2. Квест-технологія в контексті інноваційного навчання: практичний посібник/ Л.Г. Нечитайло – Балаклія, 2017 – 99 с.
3. Програма розвитку дитини від 2 до 6 років та методичні рекомендації «Безмежний світ гри з LEGO»/ О. Ю. Рома, В.Ю. Близнюк, О.П. Борук. - The LEGO Foundation. – 35 с.
4. Сокол І.В. Квест як сучасні інноваційна технологія навчання. Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 7- Рівне: РДГУ, 2013.-168 с.
5. Шість цеглинок в освітньому процесі школи. Методичний посібник/Упорядник О.Рома – The LEGO Foundation. 2018.- 32 с.
6. LEGO-технологія - чарівні цеглинки успіху [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osnova.com.ua/news/1319>
7. Стаття «Використання LEGO-технології у вихованні

учнів початкової школи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/>

8. Використання квесту як засобу активізації навчальної діяльності учнів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osvita.ua/>

ФОТО ГАЛЕРЕЯ

Історія про
чаклунку, LEGO
та чарівну квітку
починається

Вправа
«Незвичайні
камінці»

Вправа
«Фантастична
істота»

Вправа
«Прокидайся,
уяво»

Вправа
«Жива літера»

Вправа
«Мешканці»

Вправа
«Відповідай
кольором»

Вправа
«Домовляємось,
мінємось»

Вправа
«Збудуй
не скріплюючи»

Вправа
«Акробати»

Вправа
«Лабіринт»

КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВА ПРОГРАМА «ІГРОВІ СХОДИНКИ»

Укладач:
*Кречмер І. П.,
практичний психолог
Миколаївського ЗДО №15
Миколаївської міської ради
Миколаївської області*

ВСТУП

Діти 6-го року життя вже майже дорослі. Вони – енергійні, прагнуть до дії. Новоутворення у сфері особистості за правильних умов виховання закономірно ведуть до позитивних зрушень у розвитку всіх психічних процесів – сприймання, пам'яті, уваги, мислення. Ці процеси у старшому дошкільному віці набувають довільного характеру, збагачуються за змістом та вдосконалюються за своїми регулятивними функціями. Так, істотним показником зрушень у розвитку психічних процесів дитини старшого дошкільного віку є виникнення у неї первинних форм довільної уваги, завдяки чому дитина вже здатна підпорядковувати свою увагу вимогам вихователя, зосереджуватися, керувати своєю психічною діяльністю. Її сприймання предметів та явищ формується як відносно самостійний процес. Старші дошкільники виявляють риси більш стійкого і цілеспрямованого сприймання. У їх сприймання дедалі більше включаються другосигнальні зв'язки, які надають йому узагальнюючого характеру, тобто сприймання старших дошкільників стає категоріальним. Діти цього віку здатні вже до вибіркового й усвідомленого запам'ятовування. Отже, їх пам'ять набуває якісно нових особливостей. Серед них найголовніша – це довільність процесів запам'ятовування та відтворення. Широкий обсяг якої значно збільшується під кінець дошкільного віку завдяки накопиченню дитиною життєвого досвіду.

Короткий опис програми

Назва, тип програми	Укладач	Для вирішення якого завдання використовується спрямованість	Кількість занять, годин	Цільова група
Корекційно-розвиткова програма «Ігрові сходи»	Креч-мер І. П.	Розвитку у дітей психічних процесів, загальної та дрібної моторики. Розвиток емоційно-вольової та творчої сфер.	10 занять, 6 годин 40 хвилин	Діти 6-го року життя

Мета програми: зниження емоційної напруги; формування вольових процесів; розвиток навичок довільної саморегуляції і самоконтролю; розвиток пізнавальних процесів; поліпшення стану дрібної моторики і вдосконалення координації руху.

Завдання програми: коригувати вміння адекватно реалізовувати отриману інформацію: бачити, чути, виконувати; вчити виконувати завдання самостійно та з групою, взаємодіяти з однолітками, приймати думку іншого та відстоювати свою; розвивати психічні процеси: пам'ять, увагу, мислення, зв'язне мовлення; розвивати загальну та дрібну моторику.

Дана авторська робота **рекомендована** для практичних психологів, спрямована на дітей 6-го року життя, які мають труднощі в розвитку комунікативної, емоційно-вольової, пізнавальної та творчої сферах.

Під час формування корекційної групи, враховуючи рекомендації М. І. Чистякової: **оптимальна кількість дітей** не більше шести, оскільки кожна дитина повинна приймати участь в кожній грі, а через багатократне повторення

заняття зробиться скучним, і при проведенні корекційно-розвиткових ігор психолог не зможе надати достатньо уваги кожній дитині. При відборі дітей у корекційну групу повинно бути не більш однієї гіперактивної, або дитини з аутичним спектром, або схильної до істеричних реакцій. У групу доцільно запросити одну або дві дитини, які не потребують корекції, але які можуть бути корисними групі своєю емоційністю і вмінням допомогти іншим.

Структура програми: дана програма складається з 10 занять. Кожне заняття включає в себе тему, мету, обладнання, і такі форми роботи: етичні бесіди, ігри та вправи на розвиток пізнавальної сфери, рухливі ігри, пальчикові гімнастики, тематичне малювання, рольові програвання ситуацій, ігри на самопізнання та самовиховання, пантоміми.

Строки та етапи реалізації програми: заняття проводяться в першій половині дня в кабінеті психолога, або у групі, не частіше 2 разів на тиждень з підгрупою – 6 дітей, протягом 5 тижнів. Тривалість занять 40 хвилин; залежить це від продуктивності роботи дітей, їх поведінки та емоційного настрою.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

№ з/п	Привітання	Міміка, рухи, настрої	Корекційно-розвивкові ігри						Розвага	Рухлива гра	Ритуал прощання
			Увага	Пам'ять	Мислення	Дрібна моторика	Розвиток мовлення	Розвага			
1.	Знайомство «Сніговий ком»	«Плугачи» «Ведмежата»	«Ранкова гімнастика»	«Що змінилося?», «Вгадайте голоси»	«Порівняння предметів»	Пі/т «Мої пальчики», «Розфарбуй картинки»	Казка «Зоопарк» Бегемотик, Гра «Хто? Що?»	Пісенька «Булька»	«Парашуристи»	Прощальні обійми	
2.	«Привітання» (плечики)	Бесіда «Як можна спілкуватися без слів», «Через скло»	«Веселе триборство»	«За порядком», «Повторянка»	«Закінчення слів»	Пі/т «Пальчики в лісі», «Продовж візерунок»	Казка «Зоопарк» Жабенята, Гра «Поясни»	Пісенька «Щопонки»	«Вершинки»	Прощаємося за допомогою жестів	
3.	«Привітання» (носії ками), «Намисто»	«Вгадайка», «Музика і емоції»	«Селектор»	«Вчимось рахувати кошенят», «Казкова вікторина»	«Кубик»	Пі/т «Дві стоніжки», «Намалюй фігурки»	Казка «Зоопарк» Слоник, Гра «Навіпаки»	Пісенька «Кішечка»	«Хом'ячок»	Обійняти усіх швиденько	
4.	«Привітання» (долоньки ками), «Місяць»	«Зоопарк», «Країна клякс»	«Паралельна лічба предметів»	«10 слів», «Фотограф»	«Знайди зайве слово»	Пі/т «Ішла Маша по сніжку», «Продовж малювати візерунок»	Казка «Зоопарк» Змія, Гра «Найлюбленіша скоромовка»	Пісенька «Щуця»	«Літак»	До побачення мій друг	

5.	«Привітання» (рукописканця), «Передай добре слово»	«Біографія по фото», «Країна Х»	«Заборо-нене слово»	«Не дивлячись», «Де трикутник?»	«Назви поняття»	П/Г «Гішла ворона через поле», «Наведи конгур»	Казка «Зоопарк» Кобилка, Гра «Утвори нові слова»	Пісенька «Нехочуха»	«Тепло-хід»	Про-щаємось долонь-ками
6.	«Привітання» (щічкамі), «Най-улюбленіше ім'я»	«Поводир», «Покажи казку»	«Пантоміма для спостережли-вих»	«Розка-жіть по пам'яті», «Розвід-ка»	«Визнач поняття»	П/Г «Чотири брати», «Нама-люй таке саме»	Казка «Зоопарк» Іжачок, Гра «Розглянь і розкажи»	Пісенька «Булька»	«Руки вгору, руки вниз»	Прощає-мось без слів
7.	«Привітання» (річка-ми), «НЛО»	«Поход-ка», «Інозе-мець»	«Шерлок Холмс»	«Добрі слова», «Хто знає більше?»	«Знайди зайву картинку»	П/Г «П'ять лунатки-ків», «Дома-люй другу половин-ку»	Казка «Зоопарк» Індик, Гра «Перший склад»	Пісенька «Ціпони-ки»	«Ой ходили журавлі»	«Усе на всіх!»
8.	«Привітання» (вупка-ми), «Паву-тина дружби»	«Чарів-ний мі-шечок», «Міміч-на»	«Заборо-нений рух»	«Навпа-ки», «Пора-хуй»	«Як це можна викорис-тати»	П/Г «Топ-топ-топ-топ», «Зашп-рихуй»	Казка «Зоопарк» Кішка, Гра «Утворили ми слова»	Пісенька «Кішка - кіцюня»	«П'ять журав-ликів щодня»	Прощан-ня з поба-жаннями

9.	«Привітання» (хвостиками), «Раїсна фотокартка»	«Білі ведмеді», «Походки»	«Колата»	«З однієї букви», «Максимальна концентрація»	«Говори навпаки»	Піг «Хто приїхав?», «Продовж малювати елементи»	Казка «Зоопарк», Дятлику, Гра «Поширися і скажи»	Пісенька «Щуценья»	«Боксер»	Пошлюнок на згадку
10.	«Привітання» (своїм способом), «Посмішка по колу»	Бесіда «Що означає любити батьків», «Дочки-матери»	«Муха»	«Розгалуження»	«Буває-не буває»	Піг «Як живеш?», «Намалюй по клітинках»	Казка «Зоопарк», Хто кричить, Гра «Ми складаємо розповідь»	Пісенька «Нехочуха»	«До п'яти рахували»	Прощаслов'я (за бажанням)

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: Впізнаємо один одного краще.

Мета: розвивати увагу, пам'ять, дрібну моторику, мовлення, здатність знаходити спільне і відмінне між предметами; навчити дітей розслабляти свої м'язи; виховувати почуття єдності.

Обладнання: клубок ниток; магнітофон; запис на диску пісеньки «Павучок», Дитинство ТВ – дитячі пісеньки українською; друкований матеріал для письмової вправи; кольорові олівці; демонстративні картки; дитяча пісня «Булька», слова та музика: Назара Савко.

Хід заняття

I. Знайомство.

Давайте познайомимося. Мене звати ... А як звати вас ми зараз дізнаємося. Отже давайте пограємо у гру «Сніговий ком». (Діти сидять в колі. Кожен гравець передає клубок ниток повторюючи ім'я вже познайомившихся гравців, і називає своє ім'я).

II. Міміка, рухи, настрої.

Гра «Плутаниця».

Діти встають у коло, закривають очі і витягнувши уперед руки, сходяться в центрі. Правою рукою кожен бере за руку іншу дитину, а ліва залишається для того, щоб за неї хтось узявся. Після цього всі відкривають очі. Психолог допомагає дітям в тому, щоб за одну руку взялась лише одна дитина. Таким чином виходить плутаниця. Завдання дітей – розплутатись не відпускаючи рук. Гру супроводжує весела музика.

Гра «Ведмежата» (вправа на м'язове розслаблення). Діти повторюють дії за словами психолога.

Дитина перетворилась на маленького ведмежатка. Він лежить у барлозі. Ведмежатко замерзло. Воно скрутилося у клубочок та гріється. Стало жарко, ведмежатко розгорнулось і заричало.

III. Корекційно-розвиткові ігри.

1. Увага.

Гра «Ранкова гімнастика».

Психолог виконує вправи, а діти повинні повторювати їх одночасно з ним. Потрібно вибрати три елементи, наприклад, присідання, стійку на одній нозі та поворот на 180 градусів. Виконувати вправи потрібно у різній послідовності, по два рази кожен, швидко переходячи від однієї вправи до іншої: 2 рази присіли, 2 рази повернулися, 2 рази зробили стійку на одній нозі (раз на лівій, раз на правій). Потім можна вибрати інші три вправи і помінятися ролями. Виграє той, хто зробить менше помилок.

2. Пам'ять.

Гра «Що змінилося?»

Один із дітей повинен уважно розглянути навколишні речі, запам'ятати, що де знаходиться, і вийти з кімнати. Решта дітей перекладає яку-небудь одну річ (наприклад, книгу або іграшку) на інше місце. Дитина входить і намагається зрозуміти, що ж змінилося. Їй дається три спроби. Якщо вона вгадує, то замість неї йде водити наступна дитина.

Гра «Вгадайте голоси».

Обирають одну дитину – вона і буде вгадувати. Ставлять її спиною до решти дітей. У цей час хтось із дітей нехай вимовить коротку фразу, наприклад «Сьогодні дуже спекотно», а та дитина, яка знаходиться до всіх спиною, намагається вгадати, чий голос вона почула. Якщо голос вгаданий, то дитина сідає на місце, а та, що промовляла фразу, займає її місце.

3. Мислення.

Вправа «Порівняння предметів».

Для порівняння запропонуйте дитині такі пари слів:

- муха і метелик
- будинок і хатинка
- стіл та стільці
- книга й зошит
- вода й молоко
- сокира й молоток
- піаніно й скрипка
- пустощі й бійка
- лоскотати і гладити

– місто і село.

Після таких коротких запитань про кожне слово з пари дитині пропонують їх порівняти. Знову поставте запитання: «Чи схожі муха й метелик чи ні? Чим вони схожі? А чим відрізняються одне від одного?»

4. Дрібна моторика.

Пальчикова гімнастика «Мої пальчики».

Оцей пальчик – це дідусь,
Оцей пальчик – це татусь,
А цей пальчик – це бабуся,
А цей пальчик – це мамуся,
А цей пальчик – та це ж я !
Ось родина вся моя.

Покажи пальчики: великий, вказівний, середній, безіменний, мізинець.

Вправа «Розфарбуй картинки».

Кожній дитині дається аркуш паперу з картинками, які потрібно розмалювати кольоровими олівцями.

5. Розвиток мовлення.

Казка «Зоопарк» Бегемотик.

Жив на світі Язичок і захотів він піти у зоопарк. А разом з Язичком відправимось в зоопарк і ми, і будемо показувати усіх тварин, яких Язичок зустріне.

Ось прийшов Язичок у зоопарк і бачить, що у заводі сидить хтось великий, як гора, і рот широко відкриває. Психолог показує картинку з бегемотиком. Давайте і ми обернемося в бегемотиків і будемо широко відкривати ротик.

Відкриваємо ротик як можна ширше, утримуємо його в такому положенні до рахунку «п'ять», потім закриваємо ротик. Повторити 3-4 рази.

Ротик ширше відкриваєм,
В бегемотика ми граєм:
Широко розкриєм ротик,
Як голодний бегемотик.
Закривати нам його не можна,
До п'яти рахую я.
А потім закриємо ротик –
Відпочине бегемотик.

Гра «Хто? Що?»

Психолог показує картки, а діти повинні назвати які предмети відповідають на питання Хто?, а які – Що?

IV. Розвага.

Дітям пропонується послухати пісеньку, і підспівуючи, потанцювати під неї. Дитяча пісня «Булька», слова та музика: Назара Савко.

V. Рухлива гра.

Гра «Парашутисти».

Парашутисти

Темп рухів повільний.

Ось мотор ввімкнувся -

Чик-чик-чик...

Ноги на ширині плечей, руки випростані вперед, кулачки стиснуті. Торкнутися кулачком правої руки правого плеча. Те саме - лівою рукою. Рухи виконувати поперемінно.

Пропелер закрутився -

Ж-ж-ж... ж-ж-ж.

Колові рухи правою рукою, потім – лівою.

До хмар піднімаємось я і ти.

Ніхто не боїться із нас висоти.

Піднятись на носки, руками потягнутися вгору.

Ось ліс - ми тут,

Підготуємо парашут.

Завести руки за спину: права через плече, ліва – з-під лопатки, намагатися торкнутися пальцями. Поміняти положення рук.

Поштовх зробив дужий –

Летимо, мій друже!

Зробити 3–4 стрибки на місці. Потім розвести руки в сторони, повороти тулуба.

Парашути всі розкрились,

Діти м'яко приземлились.

Повільне присідання.

VI. Ритуал прощання.

Діти обіймають один одного і мовчки висловлюють свою вдячність за взаємодію.

ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: Гра – це перший шлях до розвитку дитини.

Мета: розвивати здатність до переключення уваги і швидкість розумових операцій, пам'ять, мислення, дрібну моторику, вміння висловлювати свою думку та доводити її; навчити передавати думки та почуття за допомогою міміки і жестів; виховувати почуття єдності.

Обладнання: кубики; аркуші паперу; кольорові олівці; демонстративні картки; друкований матеріал для письмової справи; запис дитячої пісеньки «Ціпоньки», музика: Сергія Петросяна, слова: Анни Канич.

Хід заняття

I. Привітання.

Гра «Привітання».

Діти стають у коло. Психолог вчить їх правильно вітатись: «Подивіться, будь ласка, на свого сусіда з одного боку, посміхніться йому, скажіть: «Вітаю!». Зробіть те ж саме щодо сусіда з іншого боку».

II. Міміка, рухи, настрої.

Бесіда:

- За допомогою яких засобів можна спілкуватися з іншою людиною?
- Як можна без слів спілкуватися з людиною?
- Як за допомогою жестів, міміки передають свій емоційний стан?
- Чи можливо дізнатися, про що думав, що відчував письменник, художник або композитор, коли читаєш, розглядаєш або слухаєш їх твори?

Гра «Через скло».

Дітям пропонується розповісти що-небудь один одному жестами, уявивши, що вони відокремлені склом, через яке не чути звуку. (Наприклад: « Ти забув одіти шапку, а на вулиці дуже холодно», «Принеси мені склянку води, я хочу пити»).

Після гри потрібно в'яснити наскільки точно і правильно діти зрозуміли один одного і обговорити, що вони відчували під час передачі повідомлення, чи легко їм було.

III. Корекційно-розвиткові ігри.

1. Увага.

Гра «Веселе триборство».

Виберіть три види «спорту», наприклад, конструювання будиночка з кубиків, малювання контурів якоїсь тварини і промовляння лічилки або скоромовки. Кожне завдання слід виконувати дуже швидко і точно. Для контролю за швидкістю виконання використовується секундомір. У змаганні перемагає найшвидший і найточніший.

2. Пам'ять.

Гра «За порядком».

Психолог підбирає 10 простих картинок із зображенням побутових предметів, тварин або іграшок. Дітям пропонується уважно розглянути картинки протягом 2 хвилин і запам'ятати, в якому порядку вони розташовані. Потім картинки перевертаються і перемішуються. Завдання: розкласти картинки в тому порядку, в якому вони були розкладені спочатку.

Гра «Повторянка».

Перша дитина говорить яке-небудь слово. Друга повторює це слово і додає до нього своє. Третя повторює перше і друге, і додає третє. Хто з гравців зіб'ється, той і програв.

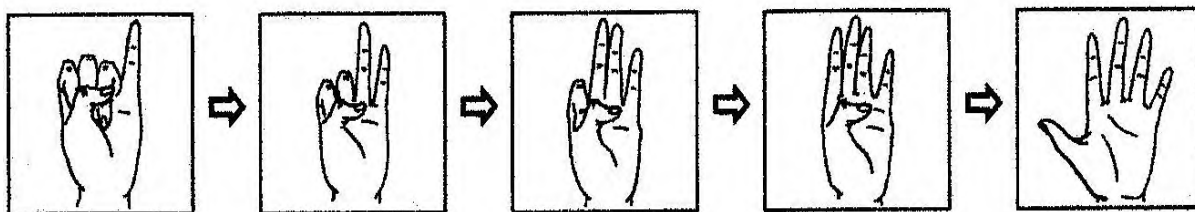
3. Мислення.

Гра «Закінчення слів».

Психолог пропонує дітям пограти у таку гру: він починає слово, вимовляючи перший склад, а дитина – його закінчує. «Відгадай, що я хочу сказати! По...». (Пропонується 10 складів: по-, на-, за-, мі-, му-, до-, че-, при-, ку-, ко.

4. Дрібна моторика.

Пальчикова гімнастика «Пальчики в лісі».

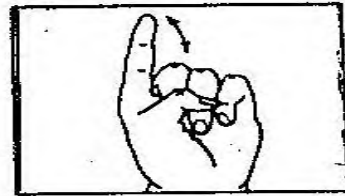
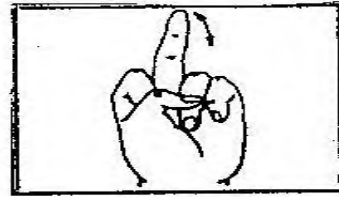
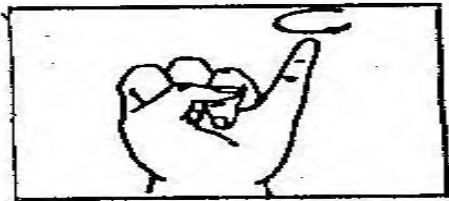
Раз,

два,

три,

чотири,

п'ять,

1. Вийшли пальчики гуляти.
(Рис.1)

2. Пальчик цей у ліс пішов.
(Рис.2)

3. А цей пальчик гриб знайшов.
(Рис.3)

1. Пальчик цей став чистити.
(Рис.1)

2. А оцей став смажити. (Рис.2)

3. Ну, а цей, він тільки їв. І від цього розтовстів. (Рис.3)

Вправа «Продовж візерунок».

Кожній дитині дається аркуш паперу з завданням продовжити візерунок.

5. Розвиток мовлення.

Казка «Зоопарк». Жабенята.

Дітки, пригадайте на минулому занятті ми з вами і Язичком бачили бегемотика у зоопарку, а сьогодні: ква-а, ква-а. Психолог показує картинку з жабенятами. Вірно, це жабенята квакають. Давайте подивимось на малюнок і покажемо, як Жабенята посміхаються.

Вправа: посміхніться, покажіть стиснуті зуби. Утримайте губи в такому положенні до рахунку «п'ять», потім вернути губи в нормальне положення. Повторіть 3-4 рази.

Копіюємо ми жабок:

Тягнемо губи ми до вушок.

Ви тягніть губки –
Я побачу ваші зубки.
Ми потягнути – перестанемо
І нескільки не устанемо.

Гра «Поясни».

Психолог пропонує послухати вислови, а потім пояснити, як вони їх розуміють.

Світла голова.
Золоті руки.
Кам'яне серце.
Вовчий апетит.

IV. Розвага.

Дітям пропонується послухати пісеньку, і підспівуючи, потанцювати під неї. Дитяча пісенька «Ціпоньки», музика: Сергія Петросяна, слова: Анни Канич.

V. Рухлива гра.

Гра «Вершник».

Вершник

Руки виконуються в середньому темпі.

Кінь мене в дорогу кличе.

Йому бігти нетерпець.

Руки на поясі. Притупування правою, потім – лівою ногою.

Вітер просто б'є в обличчя.

У нас вершник – молодець!

Руки на поясі. Піднімання зігнутої в коліні правої ноги. Те саме – лівою.

Швидко скочить у сідло,

Полетіло, понесло...

Легкі стрибки з ноги на ногу.

Цок – цок – цок, цок – цок – цок –

Пострибав через місток.

Стрибки з високим підніманням колін.

За далекою рікою

Вершник нам махне рукою.

Ходьба на місці, що супроводжується рухами рук на відновлення дихання.

VI. Ритуал прощання.

Послати один одному рукою повітряний поцілунок, або помахати до побачення.

ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: Ми пограємо разом.

Мета: розвивати увагу та вміння оцінювати стан людини за мімікою та пантомімікою, стійкість уваги, розвивати образне мислення; навчити дітей розпізнавати настрій, емоції; виховувати єдність у дітей.

Обладнання: стрічка; дзвоник; збірка пісень, слова та музика Назара Савко, демонстративні картки; друкований матеріал для письмової вправи; жезл; кубик; кольорові олівці; пісенька «Киця - кицюня», слова та музика: Ігоря Білика.

Хід заняття

I. Привітання.

– Діти, сьогодні ми будемо вітатися незвичайно: носиками тертися один з одним.

Гра «Намисто».

Діти сидять у колі. Психолог пропонує зробити з пальців лівої руки «кільце», потім діти протягують стрічку крізь кільце з долоньок і називають своє ім'я, «як намисто на нитку». Коли кінець стрічки вертається до психолога, то він відрізає зайве і зав'язує вузол. Вийшло гарне намисто з імен.

II. Міміка, рухи, настрої.

Гра «Вгадай-ка!»

Психолог обирає одного ведучого. Діти сідають у рядок обличчям до нього. За спиною передають невеликий м'ячик або інший предмет. За виразом обличчя ведучий повинен відгадати, у кого м'яч. Передача м'яча зупиняється після дзвоника.

Гра «Музика і емоції».

Прослухавши музичний твір, діти описують настрій музики

за шкалою: весела-сумна, радісна-сердита, смілива-боязка, святкова-буденна, тепла-холодна, ясна-похмура, спокійна-тривожна.

III. Корекційно-розвиткові ігри.

1. Увага.

Гра «Селектор».

Потрібно, як мінімум, троє учасників; ще краще, якщо гравців буде четверо-п'ятеро. Один гравець виконує роль «приймача» (він приймає сигнали), решта – «передавачі» (передають сигнали). Кожен «передавач» передає свою інформацію. Наприклад, один рахує вголос від 5 до 10; другий – називає у певній послідовності предмети, зображені на картинках; третій – вимовляє назви кольорів веселки і т.п. Усі вони говорять одночасно, приблизно однаково голосно і безперервно (тобто, як тільки «передавач» доходить до останнього числа чи картинки, відразу ж починає спочатку).

«Приймач» тримає в руці жезл і мовчки слухає. Він повинен почергово налаштуватися на кожний із «передавачів». Якщо йому надто складно почути той чи інший «сигнал», він може наказовим жестом примусити «передавача» говорити голосніше; якщо якийсь «передавач» працює надто голосно, з допомогою жезла можна «зменшити» гучність. Коли «приймач» зможе відтворити, що говорив кожен із «передавачів», він жезлом зупиняє гру.

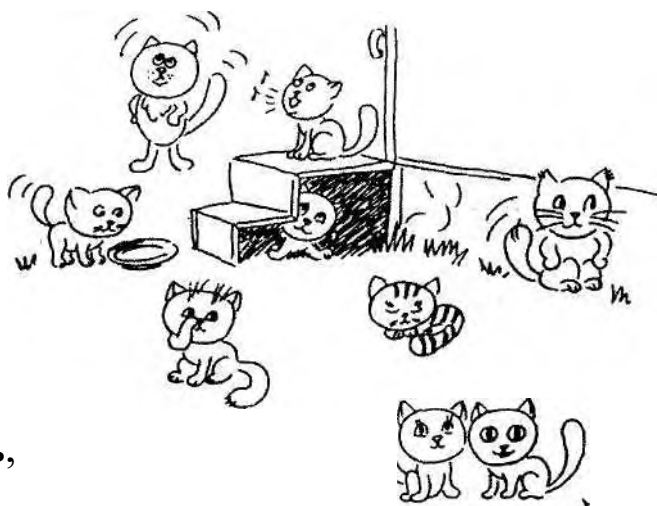
2. Пам'ять.

Гра «Вчимося рахувати кошенят».

Веселі кошенята.

Раз - це кошеня руденьке,
Два - це кошеня біленьке,
Три - у смужку чорно-білу,

А чотири - дуже сміле.
П'яте лапкою вмивалось,
Шосте - під ганком сховалось,
Сьоме - пісеньку співало,

Восьме - на обіб чекало,
А дев'яте - наче миша:
Сіре й полюбляє тишу.
Найхоробріше - десяте.
Ось які в нас кошенята!

«Казкова вікторина».

Психолог називає кілька казкових героїв з однієї казки і просить згадати назву цієї казки.

- Карабас-Барабас, Мальвіна, П'єро, Дуремар, Артемон;
- Мачуха, батько, три дочки, фея, король, принц;
- Цар, три сини, жаба;
- Зла мачуха, дві дочки, Дід Мороз.

3. Мислення.

Гра «Кубик».

Пропонують різні за ступенем складності завдання, які необхідно швидко виконати.

Завдання 1. На будь-якій грані кубика зібрати стовпчик чи рядок з трьох квадратів одного кольору.

Завдання 2. На будь-якій грані кубика зібрати 2 стовпчики чи 2 рядки з квадратів одного кольору.

Завдання 3. Повністю зібрати одну грань кубика з квадратів одного кольору, тобто повний одноколірний квадрат, що має в собі 9 малих квадратиків?

Завдання 4. Повністю зібрати одну грань певного кольору і до неї ще один рядок чи один стовпчик з трьох малих квадратиків на іншій грані кубика.

Завдання 5. Повністю зібрати одну грань кубика і в доповнення до неї ще два стовпчики чи дві сторони того ж кольору на якійсь іншій грані кубика.

Завдання 6. Повністю зібрати дві грані кубика одного кольору.

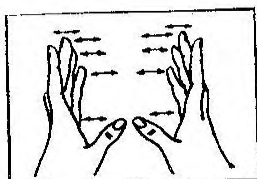
Завдання 7. Повністю зібрати дві грані кубика одного кольору і, крім того, один стовпчик чи один рядок того ж кольору на третій грані кубика.

Завдання 8. Повністю зібрати дві грані кубика й до них ще два рядки чи два стовпчики такого ж кольору на третій грані кубика.

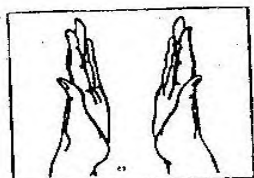
Завдання 9. Повністю зібрати всі три грані кубика одного кольору.

4. Дрібна моторика.

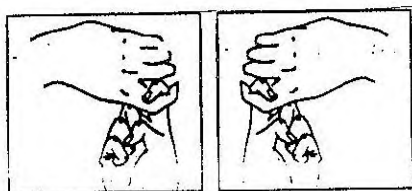
Пальчикова гімнастика «Дві стоніжки».

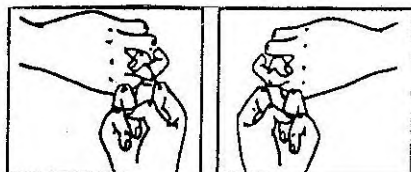
- Дві маленькі стоніжки
Швидко бігли по доріжці.

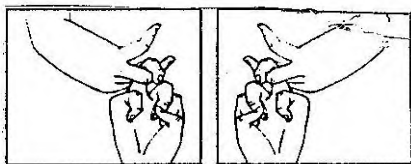
- Бігли, бігли, аж стомились,
Одна з одною зустрілись.

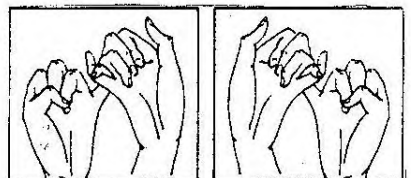
- Ось так одна одну

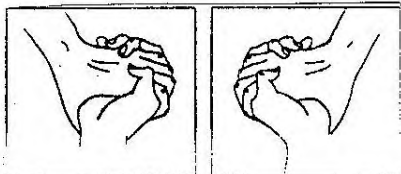
- Вони обіймали.

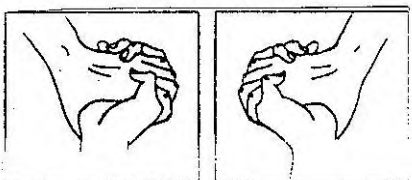
- І так одна одну

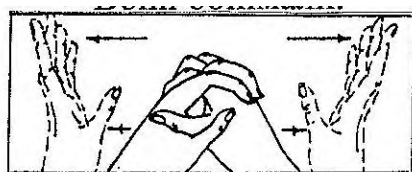
- Вони обіймали.

- Аж так одна одну

- Вони обіймали.

- Що ми їх обій
ми насилу розняли.

Вправа «Намалюй фігури».

Кожній дитині дається аркуш паперу з завданням намалювати поруч саме таку, яка вже намальована.

5. Розвиток мовлення.

Казка «Зоопарк». Слоненя.

- Діти, пригадайте, на минулому занятті ми з вами і Язичком бачили жабенят, а на цьому ой, хто це такий великий з довгим носом? (Психолог показує картинку зі слоном). Так це ж... слон! Давайте покажемо який у слона хобот!

Вправа: стисніть губи і витягніть їх вперед, утримуйтеся у такому положенні до рахунку «п'ять» (потім до «семи»). Поверніться у вихідне положення.

Я водичку набираю
І маляток поливаю!

Гра «Навпаки».

Психолог пропонує дітям підібрати антоніми.

1. Слон великий, а мишеня...
2. Подушка м'яка, а стіл...
3. Вогонь гарячий, а лід...
4. Баба Яга зла, а Іванушка...
5. Кущ низький, а дерево...

IV. Розвага.

Дітям пропонують послухати пісеньку «Киця - кицюня», і потанцювати під неї. Слова та музика: Ігоря Білика.

V. Рухлива гра.

Хом'ячок.

Темп рухів повільний.

Хомко, Хомко, хом'ячок,
Покажи-но свій бочок.

Руки в боки, легкі, грайливі повороти тулуба в сторони.

Хомка рано прокидається
І ретельно умивається.

Присісти. Легкими рухами (обома руками водночас) провести по обличчю від носа по щоках. Підвестися, потерти долоньку об долоньку.

Підмітає Хомка хатку

І виходить на зарядку.

Переступання з ноги на ногу, руки в боки.

Раз, два, три, чотири, п'ять,

Хомка хоче сильним стать.

Стрибки на місці з переходом на ходьбу з рухами рук (відновлення дихання).

VI. Ритуал прощання.

Діти дякують один одному за спільні ігри і обіймають один одного швиденько.

ЗАНЯТТЯ № 4

Тема: З розумним говорити, що медку попити.

Мета: розвивати увагу, пам'ять, мислення, дрібну моторику, мовлення; навчити дітей швидко вимовляти скоромовки; виховувати почуття єдності.

Обладнання: ватман; фарби; пензлі; склянка з водою; демонстративні картки; друкований матеріал для письмової справи; іграшковий фотоапарат; кольорові олівці; пісенька «Цуценья», слова та музика: Олени Мачайло.

Хід заняття

I. Привітання.

- Діти, сьогодні ми будемо вітатися долоньками. Діти підходять один до одного і торкаються своїми долоньками, називаючи ім'я сусіда.

- Доброго дня, Ксенія!

Гра «Місяць».

Діти сідають у коло. Психолог каже : «Той, хто сидить праворуч від мене, називає своє ім'я і плескає долоньками, ось так: «Ксе-ні-я», а ми дружно, як місяць повторюємо за ним». Діти по черзі називають свої імена.

II. Міміка, рухи, настрої.

Гра «Зоопарк».

Діти обертаються на тих тварин, в який самі бажають. Спочатку всі сидять на стільцях (у «клітці»). Кожна дитина зображує свою тварину, інші відгадують. Після того, як всіх впізнали, клітки відчинились і «тварини» вийшли на волю: стрибають, гарчать, кричать.

Гра «Країна клякс».

Перед дітьми кладуть великий аркуш, на якому вони повинні намалювати плями: кольорові плями різних величин і форм. Потім дітям пропонують розглянути в плямах який-небудь малюнок, а потім вигадати казку про побачене.

III. Корекційно-розвиткові ігри.

1. Увага.

Гра «Паралельна лічба предметів».

Перед дитиною – кілька рядів карток із зображенням трьох предметів,

наприклад, квітки, м'яча і груші.

Дитина повинна послідовно рухатися від предмета до предмета і рахувати їх таким чином: 1 квітка, 1 м'яч, 1 груша, 2 м'ячі, 2 груші, 3 м'ячі, 2 квітки.

Під час гри дитині необхідно переключати увагу з предмета на предмет і запам'ятовувати проміжний результат додавання.

2. Пам'ять.

Гра «10 слів».

Психолог читає дітям не поспішаючи (з інтервалом у 5 секунд) прості і зрозумілі слова. Дитина повинна їх запам'ятати і відтворити в тій же послідовності.

Наприклад: пташка, щітка, вікно, квітка, годинник, хлопчик, яблуко, чашка, голка, озеро.

Гра «Фотограф».

Один з малюків грає роль фотографа. Він уважно розглядає того, кого буде «фотографувати». Потім відвертається і розповідає у що вдягнена дитина, яку «фотографують», якого кольору у неї очі, волосся, яка посмішка.

3. Мислення.

Вправа «Знайди зайве слово».

Психолог читає дітям набір слів. Кожний ряд складається з 4

слів. 3 слова у кожному ряду є однорідними і можуть бути об'єднані за спільною для них ознакою, а одне слово відрізняється від них і має бути вилученим.

Запропонуйте дітям визначити слово, що є «зайвим».

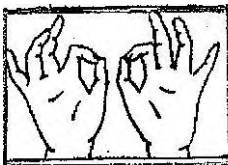
- хоробрий, злий, сміливий, відважний.
- яблуко, слива, огірок, груша.
- молоко, сир, сметана, хліб.
- година, хвилина, літо, секунда.
- ложка, тарілка, каструля, сумка.
- сукня, светр, шапка, сорочка.
- мило, мітла, зубна паста, шампунь.
- береза, дуб, сосна, суніці.
- книга, телевізор, радіо, магнітофон.

4. Дрібна моторика.

Пальчикова гімнастика «Ішла Маша по сніжку».

Ішла Маша по сніжку,

Несла сушки у мішку.

Сушка – Сашку,

Сушка – Мишку,

Сушки є для Прошки,

Іришки

Й Антошки,

Ще дві сушки Нюшці

Та іще Ванюшці.

Ще три сушки для Андрюшки,

Танюшки

І Настюшки.

Вправа «Продовж малювати візерунки».

Кожній дитині дається аркуш паперу з завданням продовжити візерунок.

5. Розвиток мовлення.

Казка «Зоопарк». Змія.

- Діти, давайте пригадаємо, кого ми бачили на минулому занятті?.. Слоника, а сьогодні ми підемо далі. Психолог показує картинку з зображенням змії. Давайте покажемо змію.

Вправа: посміхніться, відкрийте ротик; висуньте язичок, потім заховайте. Повторіть 3-4 рази.

Копіюєм ми змію,
З нею будемо ми рівні:
Висунемо язичок і заховаємо
Тільки так, а не інакше.

Гра «Найулюбленіша скоромовка».

Психолог пропонує прослухати скоромовки і повторити їх чітко і виразно.

1. Горобець гука грака. Гава гатить гопака.
2. Водовоз віз воду з водопроводу.
3. Шишки на сосні, шашки на столі.

4. У Слави і Сави у сітях сом з вусами.
5. Три дроворуби у трьох дворах дрова рубають.
6. Мила Міла мишку милом, Міла мило упустила.

IV. Розвага.

Дітям пропонують послухати пісеньку, і підспівуючи потанцювати під неї. Дитяча пісенька «Цуценья», слова та музика: Олени Мачайло.

V. Рухлива гра.

Гра «Літак».

Темп рухів середній.

Підведися, стань отак,
Уяви, що ти – літак.

Ноги на ширині плечей, руки розвести в сторони. У такому положенні виконати погойдування тулуба вправо-вліво, мов літак у повітрі.

Летимо все вище, вище,
Нас блакитне небо кличе.

Піднімання рук через сторони вгору з одночасним підведенням на носки.

Повороти, віражі...
Ти міцніше курс держи!

Руки в боки. Виконати поворот вправо, руки розвести в сторони, те саме – вліво.

Дуже вправні у польоті
І сміливі літаки.

Випад правою ногою вбік, руки в сторони.

Приставити праву ногу, руки в боки. Те саме – лівою ногою.

Що ж вертаймось до роботи.
Знову стали ми дітьми.

VI. Ритуал прощання.

Діти дякують один одному за гру і прощаються кожен зі своїм другом: - До побачення, мій друг Федір.

ЗАНЯТТЯ № 5

Тема: Країна добрих слів.

Мета: розвивати довільну увагу і винахідливість; виховувати чуйність до переживань іншого; навчати брати участь в загальній діяльності.

Обладнання: фото дітей; ватман; олівці різнокольорові; мішечок (непрозорий) з різними цікавими речами; демонстративні картки; друкований матеріал для письмової вправи; пісенька «Нехочуха», слова та музика: Назара Савко.

Хід заняття

I. Привітання.

- Діти, сьогодні ми будемо вітатися рукопотисканням. Кожна дитина підходить до іншої і, потискаючи руку, говорить своє ім'я.

Гра «Передай добре слово».

Діти сідають у коло. Психолог говорить їм добрі слова, а учасники гри передають їх пошепки один одному. Наприклад: «Спасибі», «Ми добре попрацювали», «Добрий день!», «Який ти гарний!».

II. Рухи, міміка, насторої.

Гра «Біографія по фото».

Для цієї вправи потрібно фото. Діти складають розповіді про людей, які зображені на фото. Потрібно приділити увагу тому, що саме відчуває ця дитина і які причини цих переживань.

Гра «Країна X» (колективне малювання).

Психолог пропонує дітям разом вигадати свою країну, дати їй назву і намалювати.

Кожна дитина малює на загальній картині те, що хоче.

III. Корекційно-розвиткові ігри.

1. Увага.

Гра «Заборонене слово»

Психолог ставить запитання, а дитина відповідає. Відповіді

можуть бути різними, але не можна вимовляти заборонене слово, про яке ви заздалегідь домовилися, наприклад, слово «ні». Попередьте дитину, що потрібно бути надзвичайно уважним, оскільки ви намагатиметеся спіймати її на цьому слові. Після того можна ставити запитання, наприклад: «Ти спиш у ванні?», «Сніг білий?», «Ти вмієш літати?», «Ти був на Місяці?», «Ти любиш солодощі?». Дитина повинна знайти таку форму відповіді, щоб дотримуватися правил гри. Як тільки дитина помиляється, ви міняєтеся ролями: вона ставить запитання, ви – відповідаєте. Виграє той, хто правильно відповість на більшу кількість запитань.

2. Пам'ять.

Гра «Не дивлячись».

Береться звичайний мішечок (непрозорий), у нього кладуться різні цікаві речі: маленькі іграшки, кубики, гудзики. Всі ці речі повинні бути знайомі дітям. Усі по черзі опускають руку в мішечок, намагаються довідатися на дотик і дістати який-небудь предмет. Той, хто помилився, поступається чергою іншому.

Гра «Де трикутник?».

Домовтеся з дітьми про те, що ви шукаєте у всіх навколишніх предметах кола або трикутники. Хто більше знайшов, той і виграв.

3. Мислення.

Вправа «Назви поняття».

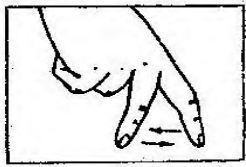
Дітям пропонується назвати як найбільше слів, що означають певне поняття.

Назвіть слова, що означають:

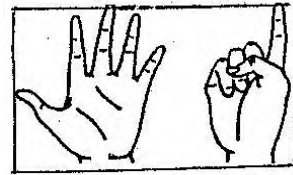
- дерева (береза, сосна, ялина, кедр, горобина...);
- звірів;
- свійських тварин;
- наземний транспорт;
- повітряний транспорт;
- меблі;
- ягоди;
- овочі;
- фрукти.

4. Дрібна моторика.

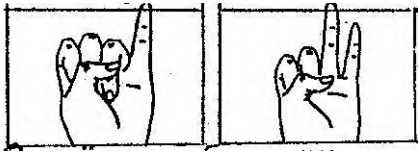
Пальчикова гімнастика «Йшла ворона через поле».

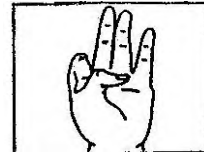
Йшла ворона через поле,

Шість грибів несла в подолі:

Сироїжку, боровик,

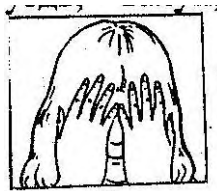
підосиковик,

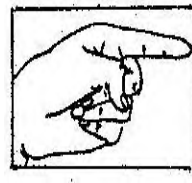
Груздь,

валуй,

маслюк один.

Хто не бачив,

- Геть іди!

Вправа «Наведи контур».

Кожній дитині дається аркуш паперу з завданням обвести малюнки по контуру, не відриваючи олівця і не заходячи за лінії.

5. Розвиток мовлення.

Казка «Зоопарк». Кобилка.

- На минулому занятті ми бачили змію, а сьогодні ... (Психолог показує картинку з кобилкою і діти називають, кого вони бачать). Давайте покажемо, як кобилка скаче.

Вправа: Посміхніться, ширше відкрийте ротик, клацайте язичком голосно і енергійно. Намагайтесь, щоб нижня щелепа була нерухомою і «скавав» тільки язичок.

Я весела кобилка,
Темна, як шоколадка
Язичком поклацай голосно –
Стук копит почуєш дзвінко.

Гра «Утвори нові слова».

Психолог пропонує дітям утворити нові слова.

Вода, плавати – водоплаваючий,
тепло, любити - теплолюбивий,
пар, ходити – пароход,
тепло, возити – тепловоз,
книга, любити – книголюб.

IV. Розвага.

Дітям пропонують послухати пісеньку, і підспівуючи, підтанцювати під неї. Дитяча пісенька «Нехочуха», слова та музика: Назара Савко.

V. Рухлива гра «Теплохід»

Теплохід

Темп рухів повільний.

Від зеленого причалу
Відштовхнувся теплохід.

Діти підводяться з-за столів, випростовують спини.

Задній хід, передній хід,
Задній хід, передній хід.
Ось завівсь мотор як слід.

Крок назад правою ногою, приставити ногу. Крок уперед лівою. Повторити вдруге те саме з лівої ноги. Дрібне тупотіння ногами, руки в боки.

Раптом хвилька підхопила,
Вправо-вліво нахилила.

Плавні нахили-погойдування тулуба в сторони, руки в боки.

І поплив вперед по морю
Наш маленький теплохід.

Хвилеподібні рухи руками.

До наступного причалу
Набирає повний хід.

Ходьба на місці з чітко вираженими помахами рук.

VI. Ритуал прощання.

Дітки, підійдіть усі, будь ласка, до мене і покладіть свої долоні на мої, подякуйте один одному за гру.

ЗАНЯТТЯ № 6

Тема: Один за всіх, і всі за одного.

Мета: розвивати спостережливість і вміння «читати» мову тіла; навчити дітей довіряти один одному; виховувати почуття єдності.

Обладнання: іграшки (лялька, машинка, плюшевий ведмедик); демонстративні картки; друкований матеріал для письмової справи; кольорові олівці; пісенька «Булька», слова та музика: Назара Савко.

Хід заняття

I. Привітання.

- Діти, сьогодні ми будемо вітатися щічками. Давайте щічками потremoся один об одного.

Гра «Найулюбленіше ім'я».

Діти по черзі показують свого друга з групи, не називаючи його ім'я, а інші відгадують, кого було показано.

II. Міміка, рухи, настрої.

Гра «Поводир».

Грають у парах. Психолог спочатку веде дитину з пов'язкою на очах, відчуваючи почуття відповідальності за його благополуччя. Потім діти міняються ролями.

Гра «Покажи казку».

Грає дві команди. Одна команда загадує якусь відому казку і показує її без слів. А друга група повинна відгадати, що це за казка і хто кого показував.

III. Корекційно-розвиткові ігри.

1. Увага.

Гра «Пантоміма для спостережливих».

Психолог демонструє пантоміми, і діти повинні вгадати, що кожна дія означає. Для початку пропонується зобразити прості дії, які ви робите, коли причісуєтесь, вмиваєтесь, чистите зуби, їсте фрукти, наливаєте чай, лазите по драбині, читаєте книгу, граєте у футбол. Потім демонструються складніші дії: як ви

накриваєте на стіл, прогулюєтесь пляжем, прибираєте у квартирі.

Поміняйтеся ролями, і нехай тепер дитина задумає якусь дію і зобразить її, а ви будете відгадувати.

2. Пам'ять.

Гра «Розкажіть по пам'яті».

Дітям протягом короткого часу (порахувати до п'яти) показують яку-небудь іграшку (ляльку, машинку, плюшевого ведмедика). Потім іграшку ховають і ставлять дітям запитання: «Які в ляльки очі?», «Якого кольору бантик?», «Лялька стоїть або сидить?».

Гра «Розвідка».

У кімнаті розставляються стільці у довільному порядку. Перед грою діти обирають «Розвідника». Він обережно проходить між стільцями якимось маршрутом. Потім діти по одному намагаються повторити цей маршрут.

3. Мислення.

Вправа «Визнач поняття».

Дітям пропонуються такі ряди слів:

✓ Велосипед, кнопка, книжка, плащ, пір'я, друг, рухатися, об'єднувати, бити, тупий.

✓ Літак, цвях, газета, парасолька, хутро, герой, качатися, з'єднувати, кусати, гострий.

✓ Автомобіль, шуруп, журнал, чоботи, луска, боягуз, бігти, зв'язувати, щипати, колючий.

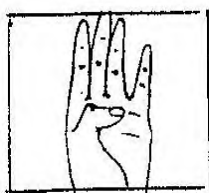
✓ Автобус, скріпка, лист, капелюх, пух, ябеда, крутитися, додавати, штовхати, гострий.

✓ Мотоцикл, заціпка, афіша, черевики, шкура, ворог, спотикатися, збирати, вдаряти, кудлатий.

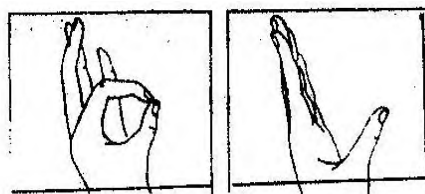
Попросіть кожну дитину уявити собі людину, яка не знає значення жодного з цих слів. «Спробуй пояснити цій людині, що означає кожне слово».

4. Дрібна моторика.

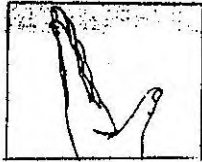
Пальчикова гімнастика «Чотири брати».

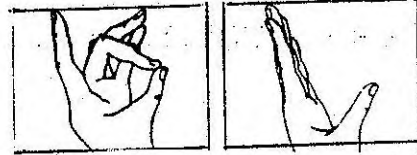
Ідуть чотири брати,

Васька – указка,

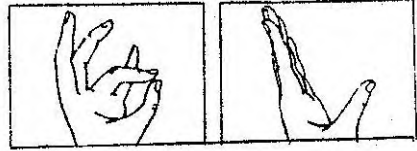
Назустріч їм старший.

Мишка – серідка,

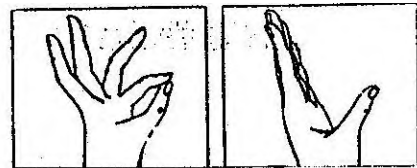
– Здоров був, Велетень!

Гришка - сирітка,

– Бувайте здорові,

Та кроха – Тимоха.

Вправа « Намалюй те саме».

Кожній дитині дається аркуш паперу з завданням намалювати в порожніх квадратах точно такі самі фігури.

5. Розвиток мовлення.

Казка «Зоопарк» Їжачок.

- Діти, давайте пригадаємо кого ми бачили на минулому занятті в зоопарку...(кобилку). А сьогодні (психолог показує картинку із зображенням їжачка) ми побачимо ... їжачка. Скажіть, будь ласка, що робить їжачок?... (нюхає квіти). Давайте і ми понюхаємо квіти як їжачок.

Вправа: вдих через ніс – «нюхати» квітку, на видиху промовити: «Ах, як пахне!». Повторити 2-3 рази.

Гра «Розглянь і розкажи».

Роздивіться картинку і послухайте слова. Складіть розповідь по картинці, використовуючи їх. Діти по черзі складають розповідь.

Весна, діти, дерева, саджають, поливають, копають.

IV. Розвага.

Дітям пропонується послухати пісеньку, і потанцювати під неї. Дитяча пісенька «Булька», слова та музика: Назара Савко.

V. Рухлива гра

«Руки вгору, руки вниз».

Руки вгору, руки вниз,
На сусіда не дивись.

Підняти руки вгору, стати навшпиньки, прогнутись, опустити руки.

Раз – подивимось угору;

Підняти руки вгору, подивитись на них.

Два – нахилимось додолу.

Не згинайте, діти, ноги,

Як торкнетесь підлоги.

Нахилитися вперед, не згинаючи коліна, торкнутися пальців ніг.

Щоб ногам роботу дати,

Будем низько присідати,

Раз-два, раз-два,

Будем низько присідати.

Заклавши руки за голову, присідати.

Вище руки підніміть,

Ширше в боки розведіть.

Підняти прямі руки вгору, розвести в боки.

Сплесніть, діти, раз і раз –

Сплеснути в долоні перед собою чотири рази.

За роботу! Все! Гарзд!

Сісти на місця.

VI. Ритуал прощання.

Діти, а тепер підійдіть усі, будь ласка, до мене і попрощайтесь з кожним без слів.

ЗАНЯТТЯ № 7

Тема: Ким би ти не був – залишайся людиною.

Мета: розвивати спостережливість, пам'ять, дрібну моторику, здатність знаходити спільне і відмінне між предметами, вміння висловлювати свою думку та доводити її; виховувати єдність у дітей; навчити передавати думки та почуття за

допомогою міміки і жестів; навчати приймати участь в загальній діяльності.

Обладнання: демонстративні картки; друкований матеріал для письмової вправи; кольорові олівці; пісенька «Ціпоньки», музика: Сергія Петросяна, слова: Анни Канич.

Хід заняття

I. Привітання.

- Діти, сьогодні ми будемо вітатися ріжками, поставте собі ріжки з пальчиків і підійдіть один до одного, потреться ріжками.

Гра «НЛО».

Частина дітей – «земляни», інші – «інопланетні» (вони і є експертами). «НЛО» приземляється і «інопланетні» виходять на землю. «Земляни» здивовано і зацікавлено дивляться в їх сторону, а потім ідуть один до одного і вітаються, стають друзями.

II. Міміка, рухи, настрої.

Гра «Походка».

Дві команди. Одній пропонують показати різних людей, тварин, птахів, а інша команда повинна вгадати чию походку показали.

Гра «Іноземець».

До вас у гості приїхав іноземець, який не знає вашої мови, а ви не знаєте його. Дітям пропонують поспілкуватися з ним, показати кімнату, іграшки, запросити пообідати (в куточку групи) без слів.

III. Корекційно-розвиткові вправи.

1. Увага.

Гра «Шерлок Холмс».

Гравець, який виконує роль Шерлока Холмса, уважно розглядає свого партнера і відвертається або виходить з кімнати. Партнер змінює деякі деталі своєї зовнішності (елементи одягу, зовнішності, аксесуари) і пропонує «детективу» знайти, що саме він змінив.

2. Пам'ять.

Гра «Добрі слова».

Діти стають у коло. Кожний по черзі говорить добрі і ласкаві слова. Головне завдання – не повторюватися.

Гра «Хто знає більше».

Дитині пропонується за одну хвилину назвати 5 предметів заданої форми або кольору. Наприклад, 5 круглих предметів або 5 червоних предметів. Залишає гру той, хто не встиг назвати предмети за відведений час. Повтори не рахуються.

3. Мислення.

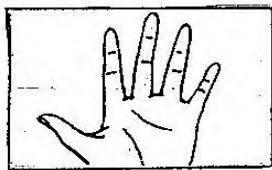
Гра «Знайди зайву картинку».

Психолог підбирає серію картинок, серед яких кожні три картинки можна об'єднати в групу за спільною ознакою, а четверта – зайва.

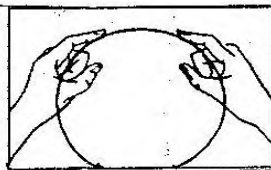
Розкладіть перед дітьми перші чотири картинки і запропонуйте одну зайву сховати. Запитання: «Чому ви так думаєте? Чим схожі ті картинки, які залишились?»

4. Дрібна моторика.

Пальчикова гімнастика «П'ять лунатиків».

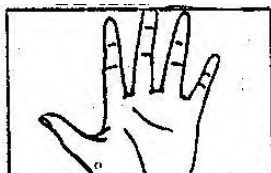
П'ять

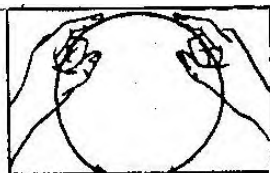
лунатиків

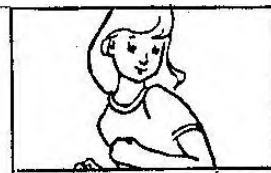
на Місяці спали.

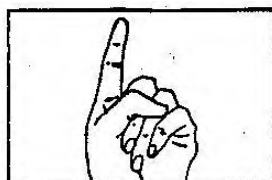
П'ять

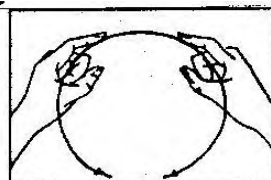
лунатиків

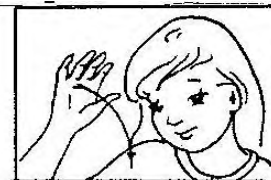
ворочатись стали.

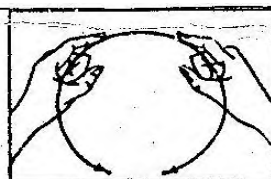
Один

лунатик

упав уві сні.

Скільки залишилось, розкажи мені.

Вправа «Домалюй другу половину».

Кожній дитині дається аркуш із завданням домалювати другу половину предметів.

5. Розвиток мовлення.

Казка «Зоопарк» Індик.

- Діти, пригадайте, на минулому занятті ми в зоопарку бачили їжачка, а сьогодні ... (психолог показує картинку з зображенням індика і діти говорять кого вони бачать) А давайте покажемо, як рухається індик.

Вправа: посміхніться, відкрийте ротик, язичок підніміть до верхньої губки і загнийте уверх, рухайте язичком по верхній губі вперед-назад, вимовляючи *була-була-була...*

Гра «Перший склад».

Психолог пропонує дітям розглянути пари предметів на малюнках і сказати з яких складів починаються їх назви.

IV. Розвага.

Дітям пропонують послухати пісеньку, і потанцювати під неї. Дитяча пісня «Ціпоньки», музика: Сергія Петросяна, слова: Анни Канич.

V. Рухлива гра.

Гра «Ой ходили журавлі».

Ой ходили журавлі

То великі, то малі.

Через боки піднімати та опускати прямі руки.

Посідали на ріллі

Та й співали: «Трі-лі-лі».

Тримаючи руки на поясі, присідати на пальцях.

Там, де гнеться верболіз.

Піднявши руки вгору, нахилитися праворуч-ліворуч. Кисті рук розслаблені.

Крила миє у водиці –

Вичищає крила птиця.

Витягнувши шию, нахилитися вперед, простягаючи руки й потираючи долоні.

Бо бруднулею ходить

Їй сумління не велить.

Піднімати зігнуті в колінах ноги, водночас піднімаючи

прямі руки.

Пострибає так хвилинку
Підстрибувати на місці на обох ногах.
Й годувать летить дитину.
Плавно піднімати-опускати руки.

VI. Ритуал прощання.

Діти стоять у колі, прощаючись, кажуть, що б вони зробили для всіх, якби у них була чарівна паличка.

ЗАНЯТТЯ № 8

Тема: Ми присягаємось дружити вічно.

Мета: розвивати швидкість розумових операцій; навчити передавати почуття за допомогою міміки; виховувати почуття єдності.

Обладнання: клубочок яскравих ниток; два чарівних мішечка; демонстративні картки; друкований матеріал для письмової вправи; кольорові олівці; пісенька «Киця - кицюня», слова та музика: Ігоря Білика.

Хід заняття

I. Привітання.

- Діти, сьогодні ми будемо вітатися незвично: «вушками», легенько торкнемося спочатку правого, а потім лівого вушка один одного.

Гра «Павутина дружби».

Діти по колу передають клубочок яскравих ниток і говорять своєму товаришу компліменти. Під час гри сплітається павутина дружби, яка з'єднує друзів. Потім дітям пропонують покласти «павутиння» на підлогу і поміркувати: що вона їм нагадує, що вони відчують.

II. Міміка, рухи, настрої.

Гра «Чарівний мішечок».

Перед грою необхідно обговорити з дітьми, який настрої зараз, що діти відчують. Потім скласти у чарівний мішечок усі

негативні емоції: злість, образу, сум. Цей мішечок з поганими емоціями, які в ньому, викидаємо. З ще одного чарівного мішечку беремо позитивні емоції, які діти бажають.

Гра «Мімічна».

Дітям пропонується використати ряд вправ для мімічних м'язів обличчя. Зморщити лоб, піднявши брови («здивований»).

Розслабитись. Зберегти лоб гладким протягом хвилини.

Здвинувши брови, нахмуритись («серджусь»).

Розслабитись.

Повністю розслабити брови, закатити очі (байдужість).

Розширити очі, відкрити рот, руки зжати у кулачки, все тіло напружене (страх).

Розслабитись. Розслабити повіки, лоб, щоки (лінь, хочеться спати).

Розширити ніздрі, зморщити ніс (брезгливість, вдихаю неприємний запах).

Зжати губи, прищурити очі (презирство).

Розслабитися. Посміхнутись, підморгнути (весело, Ось я який!).

III. Корекційно-розвиткові вправи.

1. Увага.

Гра «Заборонений рух».

Психолог послідовно подає одну з двох команд: «вухо» або «ніс». За цією командою дитина (чи група дітей) повинна схопитися відповідно за своє вухо або ніс. Психолог також виконує команду, ніби демонструючи, як це повинен робити малюк. Проте через деякий час ви починаєте спеціально помилятися: подаєте одну команду (наприклад, «вухо»), а демонструєте іншу (хапаєтесь за ніс). При цьому команди треба подавати впереміш і в різному темпі. Завдання дитини – виконувати лише те, що говорить психолог. Копіювання дитиною вашої дії, якщо вона не відповідає команді, є помилкою. Через певну кількість команд, наприклад, десять, ведучий і гравець міняються ролями. Виграє той, хто зробить менше помилок.

2. Пам'ять.

Гра «Навпаки».

Психолог називає який-небудь прикметник, наприклад, «холодний». Дитина називає слово, протилежне за значенням.

Психолог називає наступне слово та звертається до іншої дитини.

Гра «Порахуй!»

Юля рано-вранці встала,
Іграшки порахувала:
Ведмежатко, зайченя
Лялька Соня й слоненя,
Два м'ячі, одне курчатко,
Неслухняне пінгвенятко.
Й ти, малюк, часу не гай –
Рахувати помагай!

3. Мислення.

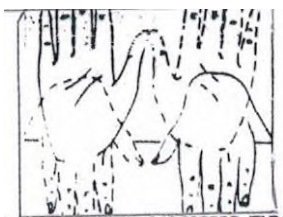
Гра «Як це можна використати».

Діти, знайдіть якнайбільше варіантів використання якого-небудь предмета.

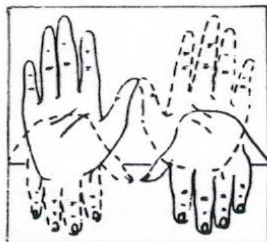
Наприклад, «олівець» – малювати писати, використовувати як паличку, указку, балку при будівництві, градусник для ляльки, качалку для розкочування тіста, вудка.

4. Дрібна моторика.

Пальчикова гімнастика «Топ-топ топотушки».

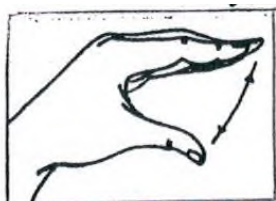
Топ-топ – гарний танець

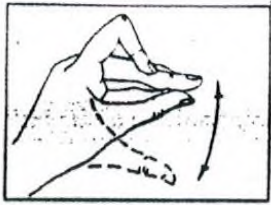
У траві танцює заєць

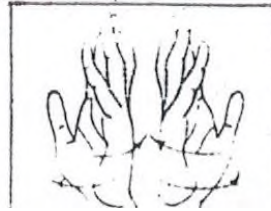
Їжачок на пеньку,

Чиж стрибає на суку

Пес танцює коло хати,

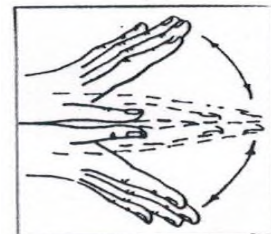
В хаті котик волохатий,

Мишка скаче біля нірки,

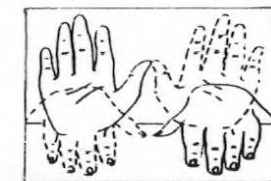
Козлик скаче біля гірки.

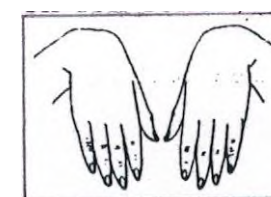
Танцює качка на ставку,

А черепаха на піску.

Топ-топ-топотушки,

Танцюють лапки,

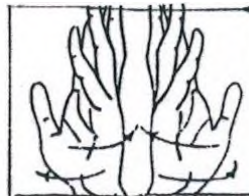
Танцюють вушка.

Танцюють ріжки та хвости.

Чого стоїш?

Танцюй і ти.

Вправа «Заштрихуй».

Кожній дитині дається аркуш паперу з завданням виконати штрихування фігур за направленням, які показані стрілкою.

5. Розвиток мовлення.

Казка «Зоопарк». Киця.

– Діти, пригадайте, на минулому занятті ми з вами бачили індика, а на цьому... Ой, хто це така сердита і вигинає спину? (Психолог показує картинку з зображення киці). Так це ж киця! Давайте покажемо як киця сердиться і вигинає спинку?

Вправа: посміхніться, відкрийте ротик, кінчик язичка вперти за нижні зуби, «спинку» вигнути, а бокові сторони язичка прижати до верхніх зубів. Утримайте язик у такому положенні рахуючи до восьми, а потім до десяти.

Киця любить, коли їй гладять спинку. Тоді вона перестане сердитися і стане доброю. Давайте погладимо кицю.

Вправа: язичок у положенні «сердита киця»; притиснути його верхніми зубами і «почесати» у напрямку від кореня до кінчика. Повторити 5-6 разів.

Гра «Утворили ми слова».

Психолог пропонує дітям утворити нові слова (прикметники).

Будинок з каменя - ... (кам'яний).

Корабель з паперу - ... (паперовий).

М'яч із гуми - ... (гумовий).

Ключ з металу - ... (металевий).

Подушка з пуху - ... (пухова).

IV. Розвага.

Дітям пропонують послухати пісеньку, і потанцювати під неї. Дитяча пісенька «Киця - кицюня», слова та музика: Ігоря Білика.

V. Рухлива гра.

П'ять журавликів щодня.

П'ять журавликів щодня

Прилітали, мов рідня.

Нумо спробуємо, діти,

Їх усіх перелічити:

Один, два, три, чотири, п'ять.

В. п. – ноги на ширині стопи, руки опущені. Змахувати прямими руками вгору-вниз, водночас підтягуючись на пальцях ніг.

П'ять журавликів щодня

Їли разом, мов рідня.

Спробуйте іще раз, діти,

Їх усіх перелічити:

Один, два, три, чотири, п'ять.

В. п. – ноги на ширині плечей, руки за головою. Нахилитися вперед, опускаючи голову до колін і відводячи руки назад-вгору.

П'ять журавликів щодня

Танцювали, мов рідня.

Знову просимо вас, діти,

Їх усіх перелічити:

Один, два, три, чотири, п'ять.

В. п. - ноги на ширині плечей, руки на поясі. Підстрибувати на місці на одній нозі або на двох.

VI. Ритуал прощання.

Дітям пропонується на прощання висловити один одному щирі побажання.

ЗАНЯТТЯ № 9

Тема: Ти і я – одна сім'я.

Мета: тренувати стійкість уваги і вміння розрізняти величину предмета; навчити розширювати кругозір і кмітливість; навчати приймати участь в загальній діяльності.

Обладнання: радісні фотокартки дітей; таблиця з колами; демонстративні картки; друкований матеріал для письмової вправи; кольорові олівці; пісенька «Цуценя», слова та музика: Олени Мачайло.

Хід заняття

I. Привітання.

– Діти, сьогодні ми будемо вітатися незвично – «хвостиками». Потріться один об одного маленькими хвостиками.

Гра «Радісна фотокартка».

Діти по колу обмінюються своїми фотокартками, на яких вони зображені радісними. Психолог дає 1 хвилину на розгляд фотокарток, потім по черзі кожний називає з якого приводу дитина на фото радісна. Після того, як кожній картці буде вказано «господара», фото скаже чи правильно ви вгадали ситуацію, і якщо ні, то чи радіє він взагалі в цій ситуації. Час оповіді по одній фотокартці – не більше хвилини.

II. Міміка, рухи, настрої.

Гра «Білі ведмеді».

Умовно позначається барліг, в якій буде жити білий ведмідь. Двоє дітей беруться за руки – це ведмеді. Зі словами «Ведмеді йдуть на полювання!» вони біжать, намагаючись спіймати інших учасників гри. Потім ведмеді вкладаються спати і знову йдуть на

полювання. Гра продовжується до тих пір, поки не залишиться одна не спіймана дитина.

Гра «Походки».

Діти по ході іншого намагаються вгадати, кого хотів показати.

III. Корекційно-розвиткові вправи.

1. Увага.

Гра «Кола».

Психолог показує таблицю з колами.

Дітям пропонується відшукати усі порожні кола за порядком зменшення їх розмірів (від найбільшого до найменшого). Подвійні і потрійні кола до уваги не брати. Якщо дві команди, то організовується змагання, хто швидше і точніше виконає завдання.

2. Пам'ять.

Гра «З однієї букви».

Діти діляться на 2 команди. Називається яка-небудь літера, а команди по черзі називають по одному предмету, що перебуває в кімнаті і назва якого починається з цієї букви. Та команда, яка назве останнє слово, перемагає.

Гра «Максимальна концентрація».

На столі розкладені різні речі (картинки, іграшки, олівці). Діти уважно їх розглядають і запам'ятовують, що де знаходиться. Потім психолог просить їх закрити очі і запитує, скільки предметів вони запам'ятали. Діти називають якої форми, кольору, розміру були предмети, і яка річ де знаходиться. Виграє той, хто правильно без помилок відповість на всі запитання.

3. Мислення.

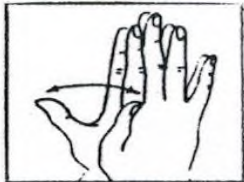
Гра «Говори навпаки».

«Я буду говорити слово, ви теж кажіть, але тільки навпаки, наприклад: великий – маленький».

веселий – сумний;
швидкий – повільний;
гарний – потворний;
порожній – повний;
худий – товстий;
розумний – дурний;
працелюбний – лінивий;

важкий – легкий;
боягуз – хоробрий;
білий – чорний;
твердий – м'який;
шершавий – гладенький.

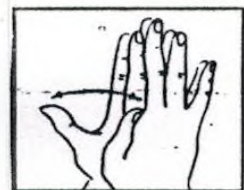
**4. Дрібна моторика.
Пальчикова гра «Хто приїхав?».**

- Хто приїхав?

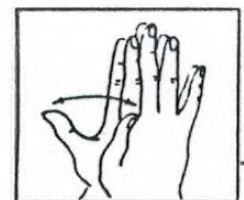
- Ми, ми, ми!

- Мамо, мамо, а це ти?

- Так, так, так!

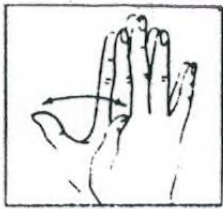
- Тату, тату, а це ти?

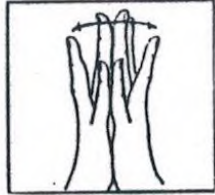
- Братик, братику, це ти?

- Так, так, так!

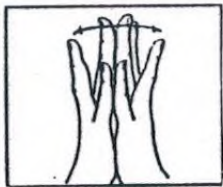
- Ой, сестричко, а це ти?

- Так, так, так!

- Всі ми разом, так, так, так!

- Так, так, так!

Вправи «Продовж малювати елементи».

Кожній дитині дається аркуш паперу з завданням продовжити малювати елементи.

5. Розвиток мовлення.

Казка «Зоопарк» Дятлик.

- Діти, давайте пригадаємо кого ми бачили на минулому занятті. А на цьому ми з вами побачимо... Психолог показує картинку з зображенням дятлика, а діти разом вголос говорять. Давайте разом покажемо як стукає дятлик.

Вправа: посміхніться, відкрийте ротик, підніміть язик уверх. Кінчиком язика з силою «вдаряти» по бугоркам (альвеолам) за верхніми зубами і промовте звук «д-д-д-...». Виконувати 10-20 секунд спочатку повільно, потім все швидше і швидше. Будьте уважні, щоб працював кінчик язика, а сам язичок не стрибавав.

Потім дятел став стукати по-іншому : д-дд, д-дд...(виділяючи звук промовляється сильніше). «Постукай» і ти так язичком 10-15 секунд.

А потім ось так: дд-д, дд-д...Виконувати 10-15 секунд.

Гра «Подивися і скажи».

Дітям показують картинку, а вони повинні скласти зв'язну розповідь.

IV. Розвага.

Дітям пропонують послухати пісеньку, і підспівуючи, потанцювати під неї. Дитяча пісенька «Цуценья», слова та музика: Олени Мачайло.

V. Рухлива гра «Боксери».

Боксер виходить на ринг.

В. п. – руки на поясі, ноги нарізно. 1-4 – чотири кроки вперед, 5-8 – чотири кроки назад. Повторити двічі.

Боксер показує м'язи.

В. п. – руки на поясі, ноги разом. 1 – крок вправо, зігнута в лікті права рука виноситься вбік вгору, кулак стиснутий, 2 – повернутися у вихідне положення. 3-4 – те саме лівою рукою в інший бік. Повторити двічі.

Боксер наносить удар.

В. п. – ноги нарізно, руки на поясі. 1 – випад на праву ногу. 2 – ліва рука зі стиснутим кулаком рвучко виноситься вперед. 3-4 – випад на ліву ногу, правою – удар. Повторити 4 рази.

Вітання переможця.

В. п. – руки на поясі, ноги на ширині плечей. 1 – крок правою ногою вбік, руки вгору, долоні розкриті. 2 – повернутися у в. п. 3-4 – те саме з кроком лівої ноги. Повторити по 2 рази в кожен бік.

VI. Ритуал прощання.

Діти дарують один одному на згадку повітряний поцілунок.

ЗАНЯТТЯ № 10

Тема: 7 - Я.

Мета: розвивати швидкість розумових операцій; навчити передавати почуття за допомогою рольової гри; виховувати почуття єдності.

Обладнання: картонне поле, поділене на дев'ять клітинок; демонстративні картки; друкований матеріал для письмової вправи; прості олівці; пісенька «Нехочуха», слова та музика: Назара Савко.

Хід заняття

I. Привітання.

- Діти, сьогодні ми будемо вітатися так, як ви забажаєте.

Гра «Посмішка по колу».

Діти утворюють коло. Психолог пропонує дітям передати уявну посмішку з рук в руки по колу, посміхаючись один одному і говорячи своєму сусідові що-небудь приємне.

II. Міміка, рухи, настрої.

Бесіда «Що означає любити батьків».

Психолог запитує у дітей:

Чому важко у сім'ї любити один одного?

Як виразити свою любов до батьків?

Як навчитися не ображати дорослих?

Як вести себе, якщо провинилися?

Як навчитися розуміти настрої батьків?

Гра «Дочки-матері».

Діти повинні поставити себе в ролі батьків, усвідомити як буває матері і батькові з їхніми дітьми (розіграти життєву ситуацію).

III. Корекційно-розвиткові вправи.

1. Увага.

Гра «Муха».

Для проведення гри потрібне вирізане з картону невелике квадратне поле, поділене на дев'ять клітинок (3x3), «муха» на кожну дитину.

По клітинках ігрового поля треба пересувати «муху». Пересування «мухи» з однієї клітини на іншу відбувається за командами «Вгору», «Вниз», «Вправо», «Вліво». Початкову позицію «мухи» слід вказати перед початком гри (наприклад, у центрі). Ведучий подає сім команд, за якими гравець повинен уважно прослідкувати. Виходити за межі поля не можна, тому

хто порушує це правило, зараховується помилка. Виграє той, хто зробить менше помилок.

2. Пам'ять.

Гра «Розгадаймо загадки».

- Він по аркушах танцює,
Що завгодно намалює.
Хто цей спритний молодець?
Ви вгадали?.. (Олівець)
- Ніс – п'ятачком,
Хвостик – гачком,
В калюжі – щодня.
Хто це?.. (Свиня).
- Весь червоний, а на спинці –
Цяточки чорненькі.
Відгадайте, як він зветься,
Цей жучок маленький? (Сонечко).
- Нас не налякає дощ,
Ми не змокнемо, як хвощ,
Бо вона – над головою
І вкриває нас з тобою! (Парасолька).
- Швидко-швидко, наче в мить,
По шосе він нас домчить.
Як мотор ричить – аж рветься!
Відгадайте, як він зветься! (Автомобіль).
- Маленьке, пухнасте,
З кігтями, зубасте,
язичком вмивається...
Як же називається? (Кошеня).

3. Мислення.

Гра «Буває – не буває».

Називається будь-яка ситуація й кидається м'яч. Дитина мусить упіймати його тоді, коли названа ситуація буває, а якщо – ні, то м'яч ловити не потрібно.

Тато пішов на роботу.

Поїзд летить по небу.

Кицька хоче їсти.

Людина в'є гніздо.

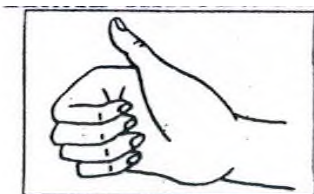
Листоноша приніс листа.

Зайчик пішов до школи.

Яблуко солоне.
Бегемот заліз на дерево.
Шапочка гумова.
Дім пішов гуляти.
Туфлі скляні.
На липі вирости шишки.
Вовк бродить лісом.
Вовк сидить на дереві.
У каструлі вариться чашка.
Кицька гуляє по даху.
Собака гуляє по даху.
Човен пливе небом.
Дівчинка малює хатинку.
Хатинка малює дівчинку.
Уночі світить сонце.
Взимку йде сніг.
Взимку гримить грім.
Риба співає пісні.
Корова жує траву.
Хлопчик крутить хвостом.
Хвіст біжить за собакою.
Киця біжить за мишкою.
Півень грає на скрипці.
Вітер гойдає дерева.
Дерева танцюють.
Письменники пишуть книжки.
Будівельник будує дім.
Водій водить тролейбус.

4. Дрібна моторика.

Пальчикова гімнастика «Як живеш?»

- Як живеш? - Ось так!

- А пливеш? - Ось так!

- Біжиш як? - Ось так!

- Стежиш як? - Ось так!

- Як чекаєш на обід? - Ось так!

- Як рукою махаєш вслід? - Ось так!

- Як ти в ліжку спиш? - Ось так!

- А пустуєш як? - Ось так!

Вправа «Намалюй по клітинках»

Кожній дитині дається аркуш паперу з завданням намалювати по клітинках.

5. Розвиток мовлення.

Зоопарк «Хто кричить?»

- Діти, подивіться на малюнок і скажіть, хто там є з тварин – мами з дітками: коза з козенятками, корова і телятко, кобила і лоша. Мама коза кричить ось так: «Ме-ме-ме» (психолог вимовляє низьким голосом, а діти як козенята кричать так : «Ме-

ме-ме»). Так дорослий показує голоси усіх тварин, а діти їх малять.

Вгадай, хто кричить – мама або дитина(дорослий показує і маму і дитину).

Гра «Ми складаємо розповідь».

Дітям показується картинка, а вони повинні скласти за нею розповідь.

IV. Розвага.

Дітям пропонується послухати пісеньку, і підспівуючи, потанцювати під неї. Дитяча пісенька «Нехочуха», слова та музика: Назара Савко.

V. Рухлива гра.

Гра «До п'яти ви рахували».

До п'яти ви рахували,
Гирі вгору піднімали,
Один, два, три, чотири, п'ять –
Не втомились рахувать?

В. п. – ноги на ширині плечей, руки зігнуті біля пліч. Випрямляти руки вгору, піднімаючи голову. Кулачки стиснуті.

Скільки олівців у нас,
Нахиліться стільки ж раз:
Один, два, три, чотири –
Набираймося сили!

В. п. – ноги на ширині плечей, руки за спиною. Робити подвійні нахили тулуба праворуч-ліворуч.

Скільки ластівок у небі,
Стільки ж раз присісти треба:
Один, два, три, чотири, п'ять –
Нижче треба присідать!

В. п. – ноги на ширині плечей, руки на поясі. Присідати на носках, розводячи в боки прямі руки.

Скільки прапорців у нас,
То й змахнемо стільки ж раз!

В. п. – ноги на ширині плечей, одна рука вгорі, друга внизу. Різко відвести прямі руки назад, по чергово змінюючи положення.

VI. Ритуал прощання.

Діти прощаються так, як їм заманеться.

Список використаних джерел:

1. Барташнікова І. А., Барташніков О.О. Розвиток уваги та навичок навчальної діяльності у дітей 5-6 років: Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 40с.
2. Ванжа С. М. Чарівний світ емоцій: гурткова робота. Старший дошкільний вік./ С. М. Ванжа, О. В. Малікова – Х.: Вид-во «Ранок», 2015. – 112 с.
3. Збірка пісень. Веселі дитячі пісні й розвиваючі мультики. – З любов'ю до дітей.
4. Косинова Е. Уроки логопеда. Игры для развития речи. – М.: Эксмо, 2011. – 174с.
5. Марінушкіна О.Є. Порадник практичного психолога. – Х.: основа, 2007. – 240с.
6. Система роботи з психофізичного розвитку дитини / Автор – упорядник В. В. Єфремова. – Тернопіль: Мандрівець, 2006. – 106с.
7. Соколова Ю.А. Игры и задания на готовность к школе ребенка 6-7 лет. – М.: Эксмо, 2007. – 64с.
8. Соколова Ю. А.. Тесты на интеллектуальное развитие ребенка 5-6 лет. – М.: Эксмо, 2014. – 64с..
9. Тести для дітей. Чи готова ваша дитина до школи? Авт.-упоряд. М.Н. Ільїна, Л. Г. Парамонова, Н.Я. Головнєва. – К.: Школа, 2003. – 336с.
10. Хухлаєва О. В., Хухлаєв О. Е., Первушина І. М. Тропинка к своему Я: Как сохранить психологическое здоровье дошкольников. – М., 2005.
11. Чистякова М.И. Психогимнастика /Под ред. М. И. Буянова. – 2-е изд. – М.: Просвещение: ВЛАДОС, 1995. – 160 с.
12. Чуб Н.В. Розвиваємо пам'ять. Вправи, вірші, скоромовки для малюків 4-6 років. – Х.: Основа, 2007. – 80 с.
13. Щербакові Т. М. Ігри з пальчиками. Для дітей від 5 до 7 років. – К.: Карапуз, 2006.- 12с.

Фото-звіт про реалізацію програми

Заняття № 1

Заняття № 2

Заняття № 3

Заняття № 4

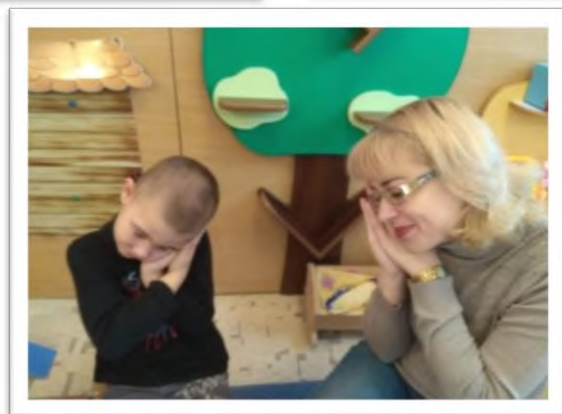
Заняття № 5

Заняття № 6

Заняття № 7

Заняття № 8

Заняття № 9

Заняття № 10

Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Навчально-методична лабораторія практичної психології,
соціальної роботи та інклюзивного навчання

Сучасні методи психологічної корекції в діяльності практичного психолога закладу дошкільної освіти

*Збірник методичних розробок
працівників психологічної служби
Миколаївської області*

Текст наведено в авторській редакції

Технічна верстка: Г. В. Кінах

Папір офсетний. Друк на різнографі

Формат 60x84/16

Умовно-друкований арк. – 7

Обліково-видавничий арк. – 6,5

Гарнітура шкільна

Тираж 50

Замовлення № 37

Адреса редакції:

вул. Адміральська, 4-а,

м. Миколаїв, 54001

Тел./факс 37 85 89

<http://www.moippo.mk.ua>,

e-mail: moippo@moippo.mk.ua